



Voorjaarsnota 2026

In de voorjaarsnota 2026 wordt een doorkijk gegeven op het financieel meerjarenperspectief, als ook voorstellen gedaan om de begroting 2027 te intensiveren. Tevens wordt ingegaan op de ontwikkelingen in het huidig begrotingsjaar.

Inleiding: nieuwe samenstelling, zelfde motto: met Zeeland, voor Zeeland	4
1. Prioritaire dossiers: Natuurherstel en stikstof, Zeeland 2050 en Organisatieontwikkeling	5
1.1. Prioritair dossier: Natuurherstel en stikstof	5
1.2. Prioritair dossier: Zeeland 2050	5
1.3. Prioritair dossier: Organisatieontwikkeling	6
1.4. Recapitulatie prioritaire dossiers	7
2. Voorstellen voor uitvoeringsprogramma's en grote projecten	8
Inleiding	8
2.1. Uitvoeringsorganisaties	8
2.2. Domein Leefomgeving en bereikbaarheid	14
2.3. Domein Economie en Samenleving	21
2.4. Domein Duurzaamheid en landelijk gebied	25
2.5. Recapitulatie financiële voorstellen	27
3. Overige voorstellen en ontwikkelingen	30
3.1. Kaderstelling begroting 2027	30
3.2. Ontwikkelingen Provinciefonds	30
3.3. ZEH dividenden	31
3.4. 1e ronde budgetbewaking 2026	32
3.5. Voorstellen Basis op orde	33
4. Financieel perspectief	39
4.1. Voorstellen investeringsagenda	39
4.2. Financieel meerjarenperspectief	39
4.3. Ontwikkeling algemene reserve en weerstandsratio	40
Bijlagen	42
Bijlage 1: Verloop reserve instandhouding infrastructuur	42
Bijlage 2: Effecten 1 ^e ronde budgetbewaking 2026	43

Inleiding: nieuwe samenstelling, zelfde motto: met Zeeland, voor Zeeland

Het is alweer drie jaar geleden dat de fracties van BBB, SGP, CDA en VVD hun coalitieakkoord presenteerden onder de titel "Met Zeeland, voor Zeeland!". Die titel geeft aan dat het om mensen gaat. Om Zeeuwen. We willen samen met bedrijven, instellingen en overheden het beste doen voor onze inwoners. Daar hebben we de afgelopen jaren aan gewerkt en daarmee gaan we door. In een vernieuwde samenstelling van het college en met volle energie leggen we de laatste hand aan de uitvoering van het coalitieakkoord.

Veel acties uit het coalitieakkoord zijn al gerealiseerd. Zelfs meer dan dat. In aanvulling op wat we in Zeeland gerealiseerd hebben, zijn we er ook in geslaagd om als regio veel nadrukkelijker op het netvlies van Den Haag te komen. Met het startdocument en het perspectief Zeeland 2050 hebben we ministeries laten zien dat Zeeland ertoe doet, ook voor de rest van Nederland. Dat wordt inmiddels erkend in Den Haag. Zeeland is belangrijk en wordt steeds belangrijker.

Decennia van relatieve rust zijn beëindigd door oorlogen, handelsconflicten en gespannen verhoudingen tussen vroegere bondgenoten, met prijsstijgingen en onzekerheden tot gevolg. Europa moet zich herbezinnen op zijn positie in de wereld. Dat raakt ook de inwoners en bedrijven in Zeeland.

In deze context wordt strategische autonomie steeds belangrijker. Voor Europa en voor Nederland. Onafhankelijk zijn van anderen als het gaat om energie, om voedsel, om ruimte voor defensie- en maakindustrie. Precies de sterktes van Zeeland! Daar zijn we met het Rijk over in gesprek. Het belangrijkste resultaat voor nu is dat we daarmee een erkende samenwerkingspartner van het Rijk zijn. En dat er een basis ligt om in de komende jaren concrete afspraken te maken.

De rode draad in deze voorjaarsnota is dat we doorgaan met de uitvoering van het coalitieakkoord én lijnen voor de toekomst uitzetten. Wij geven invulling aan goed rentmeesterschap door een solide financiële basis achter te laten voor een volgend college. Dat betekent dat we sturen op een sluitend meerjarenperspectief. Tegelijkertijd investeren we wel waar dat nodig en verantwoord is. Dit krijgt concreet vorm in een aantal gerichte voorstellen die wij in deze Voorjaarsnota doen.

We gaan door met onze aanpak voor natuurherstel, onder meer via het stikstofplan en de doorvertaling daarvan in de gebiedsgerichte aanpak. Ook zetten we stappen in het optimaliseren van de groene handhaving in natuurgebieden en werken we de plannen voor de zoetwatervoorziening verder uit. Tegelijkertijd zorgen we voor het onderhoud en de vernieuwing van onze infrastructuur, zodat veiligheid en bereikbaarheid geborgd blijven.

Daarnaast werken we samen met partners aan een toekomstbestendige zorgstructuur en versterken we de leefbaarheid in Zeeland. Met het continueren van de regelingen Hergebruik Leegstaande Panden (HELP) en Gebiedsgerichte Aanpak Wonen (GAW) geven we een impuls aan het woningaanbod. Tot slot blijven we inzetten op cultuur, als belangrijke drager van identiteit en aantrekkelijkheid van onze provincie.

Zo zorgen we voor een sterke uitgangspositie voor de nieuwe Statenperiode, zodat een volgende coalitie verder kan bouwen aan Zeeland, voor Zeeland!

1. Prioritaire dossiers: Natuurherstel en stikstof, Zeeland 2050 en Organisatieontwikkeling

1.1. Prioritair dossier: Natuurherstel en stikstof

Binnen de uitvoering van het Stikstofplan Provincie Zeeland 2025 zetten we een volgende stap van beleid naar uitvoering. Om de eerste fase van maatregelen voor stikstofreductie en natuurherstel mogelijk te maken, stellen wij voor om middelen uit de bestemmingsreserve investeringsagenda in te zetten. Deze inzet richt zich op het realiseren van een structureel geborgde daling van stikstofdepositie in de meest kwetsbare Natura 2000-gebieden, met name de Kop van Schouwen en de Manteling van Walcheren.

Met deze middelen kunnen we beginnen met praktijkgerichte pilots en kennisontwikkeling, met een zwaartepunt bij maatregelen gericht op landbouw en mest. Hiermee doen we ervaring op met de effectiviteit, uitvoerbaarheid en het draagvlak van verschillende maatregelen. Daarnaast versterken we de uitvoeringscapaciteit voor coördinatie, uitvoering, begeleiding van pilots, monitoring en bestuurlijke afstemming, inclusief inzet op het thema scheepvaart.

Deze inzet draagt bij aan natuurherstel en vormt een belangrijke randvoorwaarde voor juridisch houdbare vergunningverlening en duurzame gebiedsontwikkeling. Op basis van de opgedane ervaringen zullen we bij de Najaarsnota 2026 een voorstel voor vervolgstappen aan Provinciale Staten voorleggen, voorzien van een nadere analyse van kosten en effectiviteit. Structurele financiering vanuit het Rijk blijft daarbij een belangrijke randvoorwaarde voor verdere opschaling van de aanpak. De borging van het stikstofplan vindt plaats door verankering in het Programma Landelijk Gebied.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Natuurherstel en stikstof	-1.023				

1.2. Prioritair dossier: Zeeland 2050

Hoe gaan we ervoor zorgen dat Zeeland ook in de toekomst een plek is waar je goed kunt leven, wonen en werken? Dat is de centrale vraag van Zeeland 2050. Zeeland heeft meer inwoners nodig om de regio welvarend te houden. Het Rijk kan ons ondersteunen met de bouw van nieuwe woningen, het creëren van extra banen en het verbeteren van de bereikbaarheid. In het nieuwe regeerakkoord wordt dit ook erkend en zijn regionale strategische agenda's aangekondigd.

Met het traject Zeeland 2050 werken wij samen met gemeenten, het waterschap en het Rijk aan een langetermijnperspectief voor Zeeland. In dit kader wordt gewerkt aan een strategische agenda met het Rijk, inclusief een mogelijke investeringsagenda, en aan een gezamenlijke samenwerkingsagenda met gemeenten en het waterschap. Daarnaast zetten wij in op een sterkere en meer gerichte samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven (triple helix).

Voor het opstarten van dit traject is tijdens de Voorjaarsnota 2025 werkbudget beschikbaar gesteld. Dit budget is vrijwel volledig ingezet voor onder meer procesbegeleiding, het organiseren van bijeenkomsten en het ondersteunen van participatie en communicatie.

Om het proces in 2026 voort te kunnen zetten en verder uit te werken, stellen wij voor om een aanvullend budget van € 250.000 beschikbaar te stellen. Dit budget is bedoeld voor ambtelijke capaciteit, de inhuur van specialistische expertise, het organiseren van bijeenkomsten en evenementen en het ondersteunen van participatie- en communicatietrajecten die nodig zijn om het proces Zeeland 2050 samen met onze partners verder vorm te geven. Wij stellen voor deze middelen te onttrekken aan de beschikbare budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Werkbudget Zeeland 2050	-219	-31			

1.3. Prioritair dossier: Organisatieontwikkeling

Om de uitvoeringskracht van onze organisatie te versterken, voeren wij een reorganisatie door waarbij wordt gewerkt met domeinen en domeindirecteuren. Hiermee vereenvoudigen we de sturing en versterken we de samenhang tussen beleid en uitvoering.

Uitgangspunt is dat de implementatie van deze reorganisatie geen structurele verhoging van de lasten met zich meebrengt. Eventuele structurele effecten van personele verschuivingen worden binnen de bestaande middelen opgevangen. Voor de transitieperiode worden tijdelijke middelen gevraagd voor de uitvoering van de reorganisatie – zoals werving en selectie, juridische- en HR-ondersteuning, mobiliteits- en loopbaanbegeleiding, tijdelijke inzet of aanpassing van functies.

Parallel hieraan werken we verder aan de bredere organisatieontwikkeling. Hiervoor stellen we middelen beschikbaar voor werkbudget en capaciteit, gericht op begeleiding van de verandering en verdere professionalisering van de organisatie.

In totaal leidt dit tot een tijdelijk beslag op de budgettaire ruimte in de komende jaren. Hiermee versterken we de uitvoeringskracht van onze organisatie verder. Wij stellen voor om de hiervoor benodigde middelen beschikbaar te stellen uit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Organisatieontwikkeling/reorganisatie	-1.290	-1.216	-82		

1.4. Recapitulatie prioritaire dossiers

Budgettaire ruimte

De hiervoor genoemde voorstellen leiden in totaal tot het volgende beslag op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Werkbudget Zeeland 2050	-219	-31			
Organisatieontwikkeling/reorganisatie	-1.290	-1.216	-82		
Totaal	-1.509	-1.247	-82		

Investeringsagenda

Daarnaast hebben we voorgesteld om één van de projecten financieel te dekken uit de investeringsagenda hetgeen leidt tot het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Natuurherstel en stikstof	-1.023				
Totaal	-1.023				

In hoofdstuk 4 geven we aan welke gevolgen deze onttrekking heeft voor de verdere opbouw van de investeringsagenda.

2. Voorstellen voor uitvoeringsprogramma's en grote projecten

Inleiding

In de begroting beschrijven we integraal wat we in het betreffende jaar gaan doen. In voor- en najaarsnota's beschrijven we alleen de veranderingen in de begroting. Niet alles wat we doen komt in deze Voorjaarsnota aan de orde. We beschrijven hierin de kaders voor de komende Begroting 2027 en de wijzigingen ten opzichte van de Begroting 2026 en de meerjarenbegroting. Vanwege het belang van de uitvoering beginnen we dit hoofdstuk met de twee uitvoeringsorganisaties. Daarna komen de voorstellen en ontwikkelingen binnen de programma's aan bod, waarin in samenhang met de uitvoeringsorganisaties ook uitvoering plaatsvindt en wordt voorbereid.

We hebben twee belangrijke financiële instrumenten, namelijk de budgettaire ruimte en de investeringsagenda. De budgettaire ruimte is de ruimte die in de meerjarenbegroting nog niet is ingevuld. De investeringsagenda (en de bijbehorende reserve) heeft betrekking op investeringen die al wel zijn voorgenomen, maar waarvoor we pas vragen om de middelen ter beschikking te stellen op het moment dat daadwerkelijke besteding aan de orde is. Daarmee winnen we financiële flexibiliteit.

Bij de voorstellen vermelden we of deze betrekking hebben op de budgettaire ruimte of op de investeringsagenda.

2.1. Uitvoeringsorganisaties

2.1.1. Programmabureau Uitvoering Landelijk gebied

De uitvoering van onder meer maatregelen uit het programma Landelijk Gebied, natuurherstelmaatregelen, de Zeeuwse gebiedenaanpak en de afronding van het Natuurpakket Westerschelde, inclusief de bouw en exploitatie van de Panoramatoren, is belegd bij Programmabureau Uitvoering Landelijk gebied. Daarnaast betreft dit de deelname aan EGTS Linieland van Waas en Hulst, het Grenspark Groot Saeftinghe, de pilot Schore- en Welzingepolder, Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS) Landschapspark Zwinstreek en vastgoed.

De vertaling van de maatregelen uit het stikstofplan wordt, samen met de gebiedsteams en de projectleiders stikstof, uitgewerkt naar concrete projecten in de gebieden Schouwen-West en Walcheren. Daarnaast is het project zoetwatervoorziening Reimerswaal belegd bij het programmabureau. In onze investeringsagenda is reeds rekening gehouden met een bijdrage voor het zoetwaterproject Reimerswaal.

Voorgesteld wordt om het budget ten behoeve van de voorfinanciering van maatregelen in het landelijk gebied te continueren door middel van herbestemming van het rekeningsaldo. Ook in de komende periode verwachten wij aanvullende middelen van het Rijk om maatregelen te kunnen nemen voor natuurherstel en stikstofreductie in Zeeland.

Onderdeel hiervan is het voorstel om de capaciteit voor de gebiedenaanpak, die tot op heden wordt gefinancierd uit Specifieke Uitkeringsmiddelen (SPUK-middelen), in 2027 te continueren. Indien rijksmiddelen voor deze capaciteit uitblijven, stellen wij voor deze capaciteit aanvullend op het voorfinancieringsbudget uit het rekeningsaldo te dekken vanuit de investeringsagenda. Hiermee borgen wij de voortgang en uitvoeringskracht binnen het landelijk gebied.

Via de Zeeuwse integrale gebiedenaanpak werken we aan maatregelen voor een gezonde natuur, schoon en voldoende water en een beter klimaat. Deze aanpak richt zich op vijf gebieden waar meerdere opgaven samenkomen en waar verschillende doelen gerealiseerd moeten worden: Schouwen-West, Noordwest Walcheren, Veerse Meer, Grenspark Groot Saeftinghe en het North Sea Port District.

Voorgesteld wordt om voor 2027 aanvullend budget beschikbaar te stellen vanuit de investeringsagenda. Deze middelen worden ingezet als procesgeld om gebiedsgerichte ideeën en initiatieven te vertalen naar concrete uitvoeringsprojecten die bijdragen aan de diverse opgaven. De inzet van het gebiedsbudget wordt eind 2026 geëvalueerd. Op basis hiervan komen wij in de Voorjaarsnota 2027 met een voorstel voor het vervolg.

Gebiedsgerichte inzet

Gebiedsgerichte inzet in het landelijk gebied bestaat uit twee samenhangende sporen: het gebiedsbudget en de voorfinanciering van de uitvoering gebiedenaanpak, water en natuur.

Voor het **gebiedsbudget** zetten wij de inzet voort als instrument voor gebiedsgericht werken. Deze budgetten maken het mogelijk om integrale gebiedsprojecten sneller en flexibeler uit te voeren, onder meer door inzet op proceskosten, participatie, verkenningen en de opstart van projecten uit het gebied. Wij stellen voor om de gebiedsbudgetten in 2027 met één jaar te verlengen voor de vijf gebieden: Grenspark, Veerse Meer, Noordwest Walcheren, Schouwen-Duiveland en NSPD. Hiervoor is in 2027 € 1,5 miljoen benodigd. De middelen worden voorlopig ondergebracht binnen het programma Balans in het Landelijk Gebied (doelstelling natuurherstel). Eind 2026 evalueren we de eerste twee jaar. Op basis daarvan volgt begin 2027 een voorstel over de voortzetting.

Voor de **voorfinanciering van de uitvoering gebiedenaanpak, water en natuur** stellen wij voor om de inzet van capaciteit voor de uitvoering van opgaven in het landelijk gebied te continueren tot en met 2027. Het betreft capaciteit voor onder meer de koplopersmaatregelen (voorheen Nationaal Programma Landelijk Gebied: NPLG), het Programma Natuur en de gebiedenaanpak. Hiermee wordt vooruitgelopen op de ontvangst van Rijksmiddelen. Indien deze middelen niet of slechts beperkt beschikbaar komen, maken wij na 2027 een nadere afweging over de (gedeeltelijke) voortzetting.

De huidige inzet wordt gefinancierd uit specifieke uitkeringen (SPUK) die eind 2026 aflopen, terwijl de uitvoering van projecten en processen doorloopt. Continuering is noodzakelijk om de voortgang te borgen en te voorkomen dat de gebiedenaanpak en lopende projecten op het gebied van natuur, water en landbouw stilvallen. Daarnaast blijft hiermee het opgebouwde gebiedsnetwerk in stand en kan integraal worden gewerkt aan prioritaire opgaven zoals Zeeland 2050, natuurherstel, stikstof en zoetwater. Hiermee behouden wij uitvoeringskracht in de gebieden en het vertrouwen van onze samenwerkingspartners.

Voor beide onderdelen geldt dat de hiervoor benodigde middelen worden onttrokken aan de investeringsagenda.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Gebiedsbudget		-1.500			
Capaciteit gebiedenaanpak, water en natuur	-120	-1.953			

Groot project Natuurpakket Westerschelde (NPW)

De looptijd van het convenant voor de uitvoering van het Natuurpakket Westerschelde is per 31 december 2025 beëindigd. De werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van de estuariene natuur zijn afgerond en de opgave van minimaal 600 hectare is bereikt. Het Landbouw-flankerend beleid is afgerond. Het Rijk heeft décharge verleend. In 2026 wordt gewerkt aan de afronding van NPW als groot project. De uitvoering van de regionale ontwikkelingsplannen in het Grenspark Groot Saeftinghe en Landschapspark Zwinstreek en de realisatie van de Panoramatoren en toegangsvoorzieningen lopen in 2026 door.

2.1.2. Uitvoeringsorganisatie Infrastructuur

In 2050 is Zeeland duurzaam, verbonden, economisch vitaal en veilig. Infrastructuur die deze ambities ondersteunt, is onmisbaar, maar is in toenemende mate aan vervanging toe. Veel bruggen, tunnels, dijken en sluizen zijn gebouwd in de wederopbouwperiode en na de watersnoodramp van 1953. Deze hebben Zeeland langdurig verbonden, beschermd en ontwikkeld, maar raken verouderd en zijn onvoldoende voorbereid op zwaarder verkeer en intensiever gebruik. We onderhouden, renoveren of vervangen deze infrastructuur en zetten daarbij in op versnelling. Zonder deze inzet komen bereikbaarheid, veiligheid en economische vitaliteit onder druk te staan.

De hinder die gepaard gaat met deze werkzaamheden is onvermijdelijk en merkbaar. De eilandestructuur en het beperkte aantal alternatieve routes vergroten daarbij de kwetsbaarheid. Een belangrijk onderdeel van de gezamenlijke aanpak is de oprichting van Zeeland Bereikbaar. Deze samenwerking met onder andere Rijkswaterstaat, gemeenten en het bedrijfsleven is gericht op regie op bereikbaarheid, het beperken van hinder en het stimuleren van slimme reiskeuzes. Werkzaamheden stemmen we af met andere overheden, waarbij we inzetten op het borgen van de bereikbaarheid via omleidingsroutes en mobiliteitsalternatieven voor alle weggebruikers.

Actualisatie assetmanagement

De instandhoudingsopgave van onze infrastructuur neemt de komende jaren toe. In de Najaarsnota 2025 hebben wij aangekondigd dat de groeiende instandhoudingsopgave naar verwachting zal leiden tot hogere onderhoudslasten in de komende jaren. De omvang en het aantal onderhoudsprojecten nemen toe, terwijl de huidige budgetten voor beheer en onderhoud structureel onder druk staan. Hierdoor zal het saldo van de reserve groot onderhoud naar verwachting onder de gewenste buffergrens dalen en op termijn negatief worden.

Om deze ontwikkeling op te vangen stellen wij voor de reserve groot onderhoud structureel te verhogen. Met deze aanpassing creëren we voldoende financiële ruimte om noodzakelijk onderhoud tijdig uit te voeren en de veiligheid en betrouwbaarheid van onze infrastructuur te

waarborgen. Tijdig investeren in onderhoud voorkomt storingen, stremmingen en onverwachte kostenstijgingen in de toekomst. Daarmee beperken we risico's voor de bereikbaarheid van Zeeland en voor de economische vitaliteit van de regio. Wij stellen voor om de hiervoor benodigde middelen te ramen ten laste van de budgettaire ruimte. In bijlage 1 laten we zien hoe de reserve zich ontwikkelt na dotatie van deze bedragen.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Actualisatie assetmanagement		-4.000	-3.500	-3.000	-2.000

Versterking infrastructuur

De Provincie Zeeland staat de komende jaren voor complexe infrastructurele opgaven. Deze opgaven vragen om stevige regie, integrale voorbereiding en een goede bestuurlijke positionering richting partners zoals het Rijk en Rijkswaterstaat. Daarom versterken we de personele capaciteit op het gebied van infrastructuur.

Daarnaast wordt gewerkt aan realisatie- en contractstrategieën voor grote projecten binnen infrastructuur, landelijk gebied en natuurontwikkeling en aan verdere professionalisering van het contractmanagement. Hiermee versterken wij de strategische en uitvoerende slagkracht van de Provincie Zeeland bij de toenemende infrastructurele opgaven. Wij stellen voor de benodigde middelen in te zetten vanuit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Versterking infrastructuur	-103	-206	-206	-206	-206

Toekomstbestendige brug- en sluisbediening

De Provincie Zeeland is verantwoordelijk voor het beheer en de bediening van verschillende bruggen en sluisen die belangrijk zijn voor de bereikbaarheid over water en over de weg. Deze worden centraal bediend vanuit de Nautische Centrale in Vlissingen. Nautische operators zorgen daar voor een veilige en vlotte doorvaart, onder meer via de 'blauwe golf' op het Kanaal door Walcheren, en bedienen onder andere de Zeelandbrug en andere bruggen en sluisen.

De afgelopen jaren is het moeilijker geworden om de bediening volgens het vastgestelde beleid uit te voeren. Sinds 2018 is het vanuit veiligheidsoverwegingen niet meer toegestaan om meerdere objecten gelijktijdig te bedienen. Tegelijkertijd zijn de kosten voor externe inhuur sterk gestegen, waardoor ondanks eerdere aanvullende middelen een structureel tekort op het budget is ontstaan.

Om de continuïteit en veiligheid te waarborgen maken wij de brug- en sluisbediening toekomstbestendig. Structurele inhuur wordt daarbij gefaseerd vervangen door medewerkers in vaste dienst. Externe inhuur blijft alleen nodig voor de zomerpiek. Hiermee versterken we de

continuïteit van de bezetting, borgen we kennis en verminderen we de afhankelijkheid van externe inhuur. Wij stellen voor de benodigde middelen vrij te maken uit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Toekomstbestendige brug- en sluisbediening	-460	-625	-555	-555	-555

Vervanging en renovatie opgave

Voor het doelmatig en doeltreffend beheren van onze (vaar)wegen is het noodzakelijk om tijdig te investeren in de vervanging en renovatie van bestaande assets. Een aantal objecten nadert het einde van de levensduur of verkeert in een technische staat die niet meer voldoet aan de gestelde eisen. Dit vergroot de risico's voor veiligheid, beschikbaarheid en bereikbaarheid en leidt tot hogere onderhoudskosten. In deze gevallen is vervanging of renovatie op termijn doelmatiger dan het voortzetten van intensief onderhoud.

Het gaat onder andere om de vervanging van de brug in de parallelweg van de N290 bij Hulst. Daarnaast stellen wij voor een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor groot onderhoud aan de Oesterdam (N659), waarbij de wegoopbouw (fundering en verharding) wordt vernieuwd. Voor viaduct Den Eeck (N689) stellen wij voor een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor het ontwerp van het nieuwe viaduct en de sloop van het bestaande viaduct. De kredietaanvraag voor de realisatie van het nieuwe viaduct volgt in de Najaarsnota.

Ook stellen wij voor een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor de grootschalige renovatie van de Grote Sluis in Veere. Meerdere onderdelen van de sluis naderen het einde van hun levensduur. In de komende periode onderzoeken wij welke renovatieaanpak het meest effectief is.

Verder stellen wij voor om het reeds toegekende krediet voor de N664 Herinrichting Oude Rijksweg uit te breiden met middelen uit de stelpost Vervanging en Renovatie. Binnen dit project worden namelijk ook twee verkeersregelininstallaties (VRI's) vervangen. Door deze werkzaamheden te combineren, wordt efficiënter gewerkt.

Tevens stellen wij voor krediet beschikbaar te stellen voor het vervangen van de steiger ten behoeve van het Loodswezen in Vlissingen. De bestaande aanlegsteiger nadert het einde van de levensduur en is aan vervanging toe. Tot slot wordt krediet gevraagd voor het plaatsen van dynamische route-informatiepanelen bij de Zeelandbrug (berm-DRIP's).

Wij stellen u voor om de volgende investeringskredieten beschikbaar te stellen. De bijbehorende afschrijvingslasten kunnen worden gedekt uit eerder beschikbaar gestelde middelen voor de vervangings- en renovatieopgave (stelpost afschrijvingen).

Naam investeringskrediet	Omvang in €	Verwacht jaar ingebruikname	Aantal jaar afschrijving	Afschrijvingslasten per jaar in €
N290 Vervanging brug Parallelweg West Hulst	€975.000	2026	80	€12.188
N659 Voorbereidingskrediet Oesterdam	€500.000	2029	35	€14.287
N689 Kredietuitbreiding voorbereiding Viaduct Den Eeck Kloosterzande	€750.000	2027	80	€9.375
Voorbereidingskrediet renovatie Grote Sluis Veere	€500.000	2031	100	€5.000
N664 Kredietuitbreiding Herinrichting Oude Rijksweg	€1.450.000	2027	15	€96.667
Vervanging aanlegsteiger Westhavendam	€1.500.000	2026	60	€25.000
Dynamische route informatiepanelen Zeelandbrug	€300.000	2027	15	€20.000

[Uitbreiding investeringskrediet Biggekerke](#)

Daarnaast stellen wij voor om € 250.000 uit het budget voor hubontwikkeling toe te voegen aan het investeringskrediet voor de rondweg Biggekerke. In verband met de nieuwe dienstregeling van vervoersmaatschappij EBS per 2027 is het wenselijk een nieuwe bushalte bij Biggekerke te realiseren. Vanuit efficiëntieoverwegingen worden deze werkzaamheden gecombineerd met het reeds geplande project en het daarvoor beschikbaar gestelde investeringskrediet. De middelen worden toegevoegd aan de dekkingsreserve Wegeninvesteringen, waaruit de afschrijvingslasten met ingang van 2027 gedurende 15 jaar worden gedekt.

[Grote projecten](#)

Het project **N673 Zanddijk-Molendijk** bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase. De meest kritische onderdelen in deze fase zijn de planologische procedure (projectbesluit), de grondverwerving en de inpassing van het spoorviaduct. De Zanddijk B.V. werkt aan een projectbesluit. Voor de verkenningsfase van deze procedure is op 2 oktober 2025 een kennisgeving gepubliceerd. In het kader van het participatietraject zijn meerdere inloophmomenten georganiseerd. Dat levert inzichten op die gebruikt worden voor de volgende fase, de publicatie van het ontwerpbesluit. Eventuele bezwaren bij de Raad van State kunnen van invloed zijn op de huidige planning.

In maart 2025 is de uitvoering van het project **N290 Traverse Kapellebrug** gestart. In onze brief van 13 februari 2026 hebben wij u geïnformeerd over een overschrijding van de

risicoreservering (zaaknummer 55123). In lijn met onze brief stellen we voor om het investeringskrediet op te hogen met € 1,5 miljoen. Dit betekent afgerond € 43.000 extra afschrijvingslasten vanaf 2027 in 35 jaar. De dekking van deze extra afschrijvingslasten vindt plaats vanuit bestaande budgetten voor Vervanging & Renovatie (stelpost afschrijvingen). De verwachting is dat de werkzaamheden vóór de zomer van 2026 worden afgerond.

Na instemming door Provinciale Staten met het Voorlopig Ontwerp op 12 december 2025 is het project **Deltaweg** gestart met de ontwerpfase. In deze fase staat een zorgvuldige uitwerking van het Voorlopig Ontwerp naar een Definitief Ontwerp centraal. Daarbij vormt het betrekken van de omgeving een belangrijk aandachtspunt. Met deze gesprekken worden wensen, ideeën en aandachtspunten opgehaald ten behoeve van het Definitief Ontwerp. De verwachting is dat dit ontwerp eind 2026 aan uw Staten wordt voorgelegd.

In de najaarsnota 2025 hebben uw Staten € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor het project Deltaweg. Dit heeft ervoor gezorgd dat het Rijk begin 2026 € 20 miljoen (inclusief btw) heeft beschikt voor het knooppunt bij Goes. Conform het kader Grote Projecten wordt aan het einde van de voorbereidingsfase (eind 2029) het voorstel voor het uitvoeringskrediet Deltaweg aan Provinciale Staten voorgelegd. We zijn in gesprek met onze partners over hoe zij kunnen bijdragen in het project. In de meerjarenraming zien wij ruimte om de afschrijvingslasten van deze investering te dekken.

Het project **Vervanging schepen Westerschelde Ferry** is op 19 september 2025 gestart met de ontwerpfase, na instemming door Provinciale Staten met het projectplan en de Nota van Uitgangspunten voor de verbinding. In maart 2026 start de aanbesteding voor het ontwerp van de nieuwe vloot in de vorm van een concurrentiegericht dialogoog. In deze aanbestedingsvorm worden marktpartijen uitgenodigd om voorstellen te doen voor het vervoersconcept (dienstregeling), de omvang en samenstelling van de vloot en het ontwerp van de schepen. De opdracht omvat zowel het ontwerp als de bouw van de schepen, inclusief de realisatie van de benodigde laadinfrastructuur, met uitzondering van de netaansluiting. Daarnaast wordt gewerkt aan de realisatie van de bijbehorende aanlandvoorzieningen.

In de vergadering van 13 maart 2026 hebben Provinciale Staten ingestemd met het beschikbaar stellen van € 0,8 miljoen aanvullend voorbereidingskrediet voor de ontwerpfase. Daarmee komt het totale budget voor deze fase uit op € 2,3 miljoen. De formele afronding van de ontwerpfase en de start van de voorbereidingsfase worden voorzien eind 2026.

2.2. Domein Leefomgeving en bereikbaarheid

2.2.1 Fysieke leefomgeving

Samen met onze partners werken we aan de versnelling van de woonopgave, het actualiseren van de Woondeal en het opstellen van de ontwikkelstrategie “Bruisende steden en sterke dorpen”. Deze verstedelijkingsstrategie sluit aan bij de ambities uit de Strategische Agenda Zeeland 2050. Daarbij zetten we ons in om de Zeeuwse ruimtelijke opgaven en ontwikkelstrategie goed te verankeren in de Nota Ruimte. Het Ruimtelijk Arrangement vormt hierbij een belangrijk instrument om te komen tot integraliteit en tot uitvoeringsafspraken met het Rijk.

Met onze partners zetten we in op het versnellen en bereiden we ons voor op de inwerkingtreding van de Wet regie op de volkshuisvesting, die onlangs door de Tweede Kamer is aangenomen. Naast de focus op de ontwikkeling van nieuwbouw houden we oog voor de opgaven in de bestaande woningvoorraad. Met de subsidieregelingen Gebiedsgerichte Aanpak Wonen en Hergebruik Leegstaande Panden ondersteunen we gemeenten en inwoners, onder andere bij de verduurzaming en het toekomstbestendig maken van de bestaande voorraad.

Met het oog op de samenwerking en het vergroten van de realisatiekracht bij complexe stedelijke gebiedsontwikkelingen starten we een verkenning naar een Ontwikkelbedrijf Zeeland. Voor bedrijventerreinen werken we aan het opstellen van een programma Ruimte voor Economie en ondersteunen we gemeenten bij de uitvoering met subsidies. Daarmee dragen we bij aan de uitvoering van een rijksregeling gericht op de toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen.

Voor ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme werken we samen met de sector en gemeenten aan het opstellen van een uitvoeringsagenda, behorend bij het gezamenlijke ambitiedocument Bestemming Zeeland 2035. Speerpunten daarin zijn een voldoende meegroeierende recreatieve buitenruimte, in samenhang met wonen, mobiliteit, klimaatadaptatie en bereikbaarheid, een toekomstbestendige en duurzame sector en een divers vrijetijdsaanbod.

Woondeal, verstedelijkings- en woonstrategie

De provincie Zeeland staat de komende jaren voor een omvangrijke verstedelijkingsopgave. In het kader van de Zeeuwse Woondeal en het Toekomstperspectief Zeeland 2050 werken provincie en gemeenten samen aan een aanzienlijke uitbreiding van de woningvoorraad. Dit vraagt niet alleen inzet op het realiseren van woningen, maar ook op strategische keuzes over ruimtelijke ontwikkeling, voorzieningen en bereikbaarheid.

De uitvoering van de Woondeal vraagt intensieve inzet op monitoring, het oplossen van knelpunten en afstemming met gemeenten en partners. Daarnaast wordt gewerkt aan een gezamenlijke Zeeuwse verstedelijkings- en woonstrategie en het ontwikkelen van instrumenten om gemeenten te ondersteunen bij de gewenste schaa sprong in de woningbouw.

Tegelijkertijd werkt Zeeland samen met het Rijk aan de uitvoering van nationale ruimtelijke opgaven via onder meer de NOVEX-aanpak (NOVEX staat voor Nationale OmgevingsVisie Executiekraft (of 'Extra') en is een programma van de Rijksoverheid om complexe ruimtelijke opgaven in Nederland te versnellen), het Ruimtelijk Arrangement en het Bestuurlijk overleg (BO) Leefomgeving. De samenhang en complexiteit van deze opgaven vragen om het langer doorzetten van de eerder tijdelijk ingezette versterking van de provinciale capaciteit voor strategische advisering, interbestuurlijke samenwerking en regie op de uitvoering. Het voortzetten van deze capaciteit is noodzakelijk om de provinciale rol binnen deze opgaven adequaat te kunnen blijven invullen. Wij stellen voor de benodigde middelen te onttrekken aan de beschikbare budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
----------------------	------	------	------	------	----------

Wonen		-295	-295	-295	-295
-------	--	------	------	------	------

Regeling leegstaande panden en Gebiedsgerichte Aanpak Wonen

De Provincie Zeeland zet zich in om de bestaande woningvoorraad beter te laten aansluiten op de toekomstige behoefte en om de ruimtelijke kwaliteit te versterken. De regelingen Hergebruik Leegstaande Panden (HELP) en Gebiedsgerichte Aanpak Wonen (GAW) leveren hieraan een aantoonbare bijdrage, onder meer door transformatie en sloop van verouderde panden en de realisatie van nieuwe, veelal betaalbare woningen.

Provinciale Staten hebben met de motie van 7 november 2025 verzocht om deze regelingen te continueren tot en met 2030. Gelet op het belang voor de uitvoering van de Zeeuwse Woondeal achten wij voortzetting noodzakelijk. Wij stellen daarom voor om voor 2028 een bedrag van € 2 miljoen te onttrekken aan de investeringsagenda. Hiermee borgen wij de continuïteit van deze inzet. In de programmering van de investeringsagenda houden we rekening met verlenging tot en met 2030.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
HELP regeling			-1.000		
GAW regeling			-1.000		

Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet beschikt de Provincie Zeeland over nieuwe instrumenten voor het formuleren en uitvoeren van beleid voor de fysieke leefomgeving. Deze instrumenten moeten volgens landelijke digitale standaarden worden opgebouwd en gepubliceerd via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Omgevingsloket. Dit vraagt specialistische kennis en ondersteuning binnen onze organisatie.

In 2025 hebben wij de personele capaciteit voor de implementatie van de Omgevingswet uitgebreid om beleidsafdelingen te ondersteunen bij het opstellen, digitaal opbouwen en publiceren van omgevingsdocumenten. In eerste instantie tijdelijk, om te bezien welke capaciteit hierop noodzakelijk is. Wij constateren nu dat deze werkzaamheden een structureel karakter hebben. Het opbouwen en actualiseren van omgevingsdocumenten is een terugkerende taak en het DSO wordt de komende jaren verder doorontwikkeld, waardoor nieuwe standaarden moeten worden geïmplementeerd.

Daarnaast verwachten wij dat de Provincie het instrument projectbesluit vaker zal inzetten voor de realisatie van grote ruimtelijke opgaven, zoals energie-infrastructuur. De expertise voor het digitaal opbouwen van dergelijke besluiten is momenteel nauwelijks beschikbaar bij externe partijen. Daarom stellen wij voor de bestaande tijdelijke capaciteit structureel te borgen en deze tijdelijk uit te breiden voor het opbouwen van projectbesluiten. Wij stellen voor de benodigde middelen te onttrekken aan de beschikbare budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Omgevingswet		-250	-300	-300	-300

Uitvoering wettelijke milieutaken

In de Omgevingswet is vastgelegd dat wij als Provincie milieuvergunningen verlenen en toezicht houden op de naleving van milieuwetten op het gebied van onder andere lucht, bodem, geluid en water. De daadwerkelijke uitvoering is, ook op grond van wettelijke voorschriften, belegd bij DCMR (milieudienst Rijnmond) voor de majeure risicobedrijven en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voor de andere bedrijven.

Bodemtaken DCMR

Met de invoering van de Omgevingswet zijn de bodemtaken binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving voor Seveso- en RIE4-bedrijven (industriële bedrijven met verhoogde milieu- en veiligheidsrisico's) verbreed. Door de taakverbreding en het vertrek van enkele ervaren medewerkers bij de RUD is besloten deze taken volledig onder te brengen bij de DCMR Milieudienst Rijnmond.

In 2025 is, in afstemming met de RUD en DCMR, de omvang van deze taken nader in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de omvang en complexiteit van de bodemtaken groter is dan eerder werd aangenomen. Om te borgen dat DCMR de bodemtaken voor deze bedrijven kan uitvoeren op het vereiste kwaliteitsniveau zijn extra middelen nodig. In 2025 en 2026 kunnen de kosten nog uit een incidenteel overschot worden gedekt. Vanaf 2027 is structurele financiering noodzakelijk, omdat het gaat om een structurele wettelijke taak.

Wij stellen voor de benodigde middelen te dekken uit de beschikbare budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Bodemtaken DCMR		-375	-375	-375	-375

Espoo Helsinki

Binnen het kader van de verdragen Espoo en Helsinki (internationale verdragen over grensoverschrijdende milieueffecten) ontvangt Provincie Zeeland vanuit Vlaanderen dossiers met mogelijke milieugevolgen voor Zeeland. Het gaat onder meer om milieueffectrapportages, omgevingsveiligheidsrapporten en vergunningaanvragen. Deze dossiers worden beoordeeld zodat tijdig een reactie kan worden uitgebracht en, indien nodig, juridische instrumenten kunnen worden ingezet.

Naar aanleiding van de PFAS-problematiek in de Westerschelde hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten uitgesproken dat een actieve beoordeling van Vlaamse dossiers noodzakelijk is. De uitvoering van deze adviserende taak is belegd bij RUD Zeeland, die de dossiers beoordeelt en hierover advies uitbrengt.

In de komende periode evalueren we de huidige werkwijze en verkennen we in hoeverre digitale ondersteuning, waaronder toepassingen met kunstmatige intelligentie, kan bijdragen aan een efficiënter beoordelingsproces. In afwachting daarvan achten wij het wenselijk de huidige inzet te continueren. Wij stellen voor de benodigde middelen in te zetten vanuit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Espoo Helsinki		-153			

2.2.2 Regionale Bereikbaarheid

Om te zorgen dat inwoners op hun werk kunnen komen, naar het ziekenhuis of naar school kunnen gaan of familie kunnen bezoeken, is bereikbaarheid een cruciale voorwaarde. Met de uitvoering van de Regionale Mobiliteitsstrategie verbeteren wij de bereikbaarheid in Zeeland, zodat inwoners ook zonder auto overal kunnen komen.

Tegelijkertijd is de bereikbaarheid in Zeeland kwetsbaar, vanwege de afstanden tot voorzieningen en de afhankelijkheid van een beperkt aantal hoofdwegen via bruggen en tunnels. De groei van mobiliteit en het feit dat ouderen langer mobiel blijven, hebben veel positieve gevolgen voor economie en leefbaarheid, maar de negatieve consequentie is dat de verkeersonveiligheid dreigt toe te nemen. Verkeersveiligheid vraagt daarom extra en blijvende aandacht.

Ontwikkelingen

In 2025 is de Flex van start gegaan op Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Walcheren en in Zeeuws-Vlaanderen als nieuw onderdeel van het publieke vervoer in Zeeland. Op de achtergrond spelen weliswaar nog enkele op te lossen punten met het digitale systeem, maar het belangrijkste is dat de reizigers zeer positief zijn en de bereikbaarheid van Zeeland hiermee is uitgebreid. De overgang van de busconcessie in december 2026 is een spannend moment. Nadat in verschillende delen van Nederland dergelijke concessieovergangen niet goed zijn verlopen, werken wij met de vervoersbedrijven EBS en Connexxion intensief samen om in Zeeland deze overgang goed te laten verlopen.

De belangrijkste ontwikkeling voor de toekomstige bereikbaarheid van Zeeland betreft de versterking van de hoofdontsluitingsstructuur. Uit het toekomstbeeld komt naar voren dat het belang van een volwaardige tweede hoofdontsluiting voor de toekomst van Zeeland groot is. Aangezien dit een langetermijnoplossing betreft, vragen de huidige kwetsbaarheden op de A58 ook op korte termijn om een aanpak. Naar aanleiding van de problematiek van de Vlaketunnel in het voorjaar van 2025 en de motie hierover bij de Voorjaarsnota 2025, zijn wij in gesprek met de minister van Infrastructuur en Waterstaat om afspraken te maken over de aanpak. Hiermee geven we uitvoering aan de motie over de kruising Vierwegen. Rijkswaterstaat werkt momenteel calamiteitendoorsteken (bypasses) uit, die ervoor zorgen dat bij stremming van de Vlaketunnel het verkeer beter en sneller om de Vlaketunnel heen wordt geleid.

De dreigende toename van het aantal verkeersongevallen zorgt ervoor dat verkeersveiligheid een belangrijk aandachtspunt is. Wij voeren jaarlijks diverse campagnes om verantwoord

gedrag in het verkeer te stimuleren. We verzorgen o.a. verkeerseducatie op scholen en werken samen met politie en Openbaar Ministerie aan handhavingsacties in Zeeland. Voor de aanpak van onze eigen infrastructuur hebben wij in 2025 de extra inzet en prioriteiten bepaald. In mei ontvangt u de eerste voortgangsrapportage over de uitvoering daarvan.

Bereikbaarheidsplan Westerscheldetunnel

Tijdens de reparatieperiode van de Westerscheldetunnel van vier maanden in de eerste helft van 2027 staat de bereikbaarheid in Zeeland zwaar onder druk. Daarom nemen wij uitgebreide maatregelen om de hinder zoveel als mogelijk te voorkomen. We hebben besloten te kiezen voor de variant 'blokrijden' met gereguleerde toelating. In deze verkeersvariant blijft het verkeer, zij het met een beperkte capaciteit, in beide richtingen mogelijk. In combinatie met extra busvervoer en extra inzet van de Westerschelde Ferry bieden we de mogelijkheid om de Westerschelde te kruisen voor iedereen voor wie dit noodzakelijk is, waarbij de oproep blijft om zoveel mogelijk niet te reizen.

De aanpak vraagt een forse inspanning van de Provincie Zeeland en de NV Westerscheldetunnel. Bovenop de kosten die samenhangen met de reparatie rekenen wij op dit moment op in totaal € 11 miljoen aan extra kosten. Daarbij gaat het om circa € 3 miljoen aan kosten voor een reserveringssysteem en verkeersmaatregelen, € 7 miljoen aan extra vervoerskosten (bus en Westerschelde Ferry) en € 1 miljoen voor organisatie, communicatie en juridisch advies. Daarbij is onze verordening nadeelcompensatie van toepassing. Met de maatregelen die we nemen zal er voor de meeste partijen geen reden zijn om hier een beroep op te doen. Het is lastig te voorspellen in welke mate hier wel een beroep op gaat worden gedaan en hoeveel aanvragen in aanmerking komen voor nadeelcompensatie. Wij laten hiervoor, op basis van landelijke ervaringen, een nadere inschatting maken. Voorlopig nemen wij dit op als risico in de risicoparagraaf, waarmee u dit zult terugzien bij de eerstvolgende rapportages over de grote projecten.

Een deel van de extra kosten wordt gedekt door de NV Westerscheldetunnel of wordt gedekt uit rijksmiddelen die wij ontvangen. Daarbovenop stellen wij voor om € 6 miljoen op te nemen in de begroting ten laste van de budgettaire ruimte, verdeeld over 2026 en 2027.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Bereikbaarheidsplan Westerscheldetunnel	-1.000	-5.000			

Midden-Zeelandroute

Voor de Midden-Zeelandroute ligt de eerste prioriteit bij de vervanging van de Zeelandbrug. Tegen 2040 is de Zeelandbrug aan het einde van de levensduur. Dat betekent dat er tijdig stappen moeten worden gezet in het proces voor vervanging daarvan. Daartoe is in het Bestuurlijk Overleg MIRT met het Rijk afgesproken om gezamenlijk een variantenonderzoek te starten naar een nieuwe Oosterschelde Oeververbinding. Dit onderzoek maakt onderdeel uit van het bredere toekomstbeeld voor de Midden-Zeelandroute en de ambities uit Zeeland 2050, waarin bereikbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling in samenhang worden gezien.

Het onderzoek richt zich op het in beeld brengen van de opgave rond vervanging van de Zeelandbrug, de samenhang met de Zandkreeksluis en mogelijke toekomstbestendige oplossingsrichtingen. Doel is om te komen tot een onderbouwd advies voor een voorkeursrichting en een vervolgproces.

Rijk en Provincie dragen gezamenlijk bij aan dit traject, waarbij de kosten gelijkelijk worden verdeeld. Wij stellen daarom voor om voor de periode 2026–2027 een bedrag hiervoor te onttrekken aan de investeringsagenda. Hiermee geven wij invulling aan de gemaakte afspraken met het Rijk en zetten wij een noodzakelijke stap richting een toekomstbestendige oeververbinding voor Zeeland.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Midden-Zeelandroute	-400	-800			

Actieprogramma Fiets

In 2023 is het Zeeuws Toekomstbeeld Fiets vastgesteld. Met het actieprogramma Zeeuws Toekomstbeeld Fiets 2026–2030 geven wij hier nadere invulling aan. Dit actieprogramma, dat wij begin april 2026 hebben vastgesteld en ter informatie naar uw Staten hebben gezonden, vertaalt de ambitie naar concrete maatregelen gericht op het versterken van het fietsgebruik in Zeeland. De inzet richt zich op vier pijlers, namelijk het verbeteren van de fietsveiligheid, het versterken van het hoofdfietsnetwerk, het verbeteren van de keten fiets–OV–auto en fietsstimulering. Hiermee dragen wij bij aan een betere bereikbaarheid, een gezondere leefomgeving en een duurzame mobiliteitstransitie.

Wij stellen voor om voor de uitvoering van dit actieprogramma een bedrag van € 300.000 beschikbaar te stellen, te dekken uit de investeringsagenda. Hiermee geven wij invulling aan de ambities uit het coalitieakkoord en zetten wij een volgende stap in de versterking van de fiets in Zeeland.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Actieprogramma Fiets	-50	-50	-100	-100	

Ligplaatsen binnenvaart

In 2024 is het Actieprogramma Binnenvaart Zeeland gepresenteerd en is vanuit de Voorjaarsnota 2024 voor de periode 2024 t/m 2027 voor de uitvoering € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Samen met partners zetten wij in op het versterken van de binnenvaart als duurzame en efficiënte schakel in de logistieke verbindingen tussen de havens van Rotterdam, Antwerpen, Vlissingen, Terneuzen en Gent.

In 2024 is in de investeringsagenda aanvullend € 1 miljoen gereserveerd voor uitbreiding van ligplaatsen voor de binnenvaart. Inmiddels is, op basis van overleg met Zeeuwse gemeenten,

voldoende zicht ontstaan op kansrijke projecten voor aanleg, uitbreiding en opwaardering van ligplaatsen en bijbehorende voorzieningen, zoals walstroom. Wij stellen daarom voor om de gereserveerde € 1 miljoen te onttrekken aan de investeringsagenda en in te zetten voor een subsidieprogramma voor ligplaatsen voor de binnenvaart, met een openstelling in de eerste helft van 2026. De uitvoering van de projecten is voorzien in de periode 2026–2027. Hiermee geven wij invulling aan de ambitie om de bereikbaarheid voor goederenvervoer te verbeteren en de binnenvaart verder te faciliteren en te verduurzamen.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Ligplaatsen binnenvaart		-1.000			

2.3. Domein Economie en Samenleving

2.3.1 Regionale Economie

Het Zeeuwse bedrijfsleven kent een grote diversiteit: van zelfstandige ondernemers en het midden- en kleinbedrijf tot aan multinationals. Ons economisch beleid is gericht op het versterken van het vestigingsklimaat, waar talent zich kan ontwikkelen, innovatie wordt gestimuleerd en de transitie naar een duurzame economie centraal staat.

Onze inzet op het vestigingsklimaat, onder meer via het versterken van het imago en het aantrekken van talent, vraagt om verdere intensivering. Daarnaast verstevigen we onze aanpak op innovatie, onder andere door in te zetten op het faciliteren van innovatieve nucleaire ontwikkeling en de ontwikkeling van een nucleair kenniscluster.

Onderwijs leidt mensen op voor het huidige en toekomstige werk in Zeeland. Behouden én aantrekken van talentvolle inwoners vraagt een brede inzet op onderwijsvoorzieningen: van regulier onderwijs, inclusief academisch onderwijs, tot maatwerk en passend aanbod voor een leven lang ontwikkelen. Er is bereidheid van de Zeeuwse onderwijsinstellingen, een aantal universiteiten en de Provincie om samen toe te werken naar versterking van academisch onderwijs in Zeeland. Hiervoor zetten we een kwartiermaker in die invulling gaat geven aan de Strategische Onderwijs- en Onderzoekagenda 2025-2035 van Campus Zeeland. De kosten voor de kwartiermaker worden in 2026 bekostigd uit de reguliere budgetten. Afhankelijk van de inhoud en proces is het mogelijk dat er in 2027 aanvullende budgetten worden gevraagd.

Small Modular Reactors (SMR)

Thorizon en Allseas zijn de enige twee (deels) Nederlandse ontwikkelaars van geavanceerde Small Modular Reactors (SMR's). Deze nucleaire innovaties zijn niet alleen relevant vanuit klimaat- en energieperspectief, maar ook vanuit strategische autonomie, innovatiekracht en het concurrentievermogen van Zeeland, Nederland en Europa.

Daarnaast kunnen deze reactorconcepten bijdragen aan drie strategische doelen voor de Provincie Zeeland. Het gaat om versterking van het Zeeuwse nucleaire kenniscluster, verduurzaming van de bestaande Zeeuwse industrie en economische spin-off voor de hightech- en

maakindustrie. De ontwikkeling van SMR's beschouwen wij daarom als een sleutelproject binnen Zeeland 2050 (Fiche 6b).

Om deze ontwikkelingen binnen Zeeland aan te jagen, stellen wij voor om in de Najaarsnota middelen vrij te maken voor de financiële ondersteuning van Allseas en Thorizon, gericht op de bouw van een eerste demonstratiereactor in Zeeland.

Wij stellen voor om Small Modular Reactors (SMR's) op te nemen in de programmering van de investeringsagenda binnen het thema economische innovatie. SMR's bieden perspectief voor de verduurzaming van de Zeeuwse industrie, onder meer door het leveren van betrouwbare elektriciteit, proceswarmte en energie voor waterstofproductie. Wij nemen het voortouw om samen met partners de randvoorwaarden te creëren voor toepassing van SMR's in Zeeland. Dit doen wij via een gefaseerde aanpak, te beginnen met een verkenning naar de rol en haalbaarheid van SMR's voor de Zeeuwse industrie.

Wij stellen voor om hiervoor in 2026 € 75.000 en in 2027 € 400.000 beschikbaar te stellen door deze te onttrekken aan de investeringsruimte. We besteden dit aan werkbudget en personele capaciteit. Verdere besluitvorming volgt op basis van de uitkomsten van de verkenning. Hiermee zetten wij, vooruitlopend op vaststelling van de gezamenlijke strategische agenda Zeeland 2050 met het Rijk, een stap om in te zetten op SMR's als onderdeel van de energietransitie.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
SMR	-75	-400			

2.3.2. Cultuur, Erfgoed, Leefbaarheid en Sport

Veel van onze activiteiten richten zich op een goed, mooi en veilig Zeeland. Het cement van onze samenleving wordt echter gevormd door ontmoetingen tussen mensen: van sport tot culturele activiteiten en van kerk tot dorps huis. Om prettig in Zeeland te kunnen leven is het van belang dat er aandacht is voor de sociale samenhang in gemeenschappen, zodat iedereen kan meedoen. Daarom investeren we in het behoud en benutten van erfgoed, een sterke culturele sector en in positieve gezondheid en sport. In de Najaarsnota komen we terug met een voorstel voor de inzet op religieus erfgoed. Gewerkt wordt aan een voorstel waarbij verschillende stimuleringsmaatregelen worden ingezet voor het behoud en de herbestemming van religieus erfgoed als deze waardevol zijn

De eerste fase van de opbouw van het Kenniscentrum Slavernijverleden wordt eind 2026 afgerond. Deze fase geven we vorm in samenwerking met de betrokken gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor de daaropvolgende fase wordt momenteel een nader voorstel voorbereid. Dit leidt naar verwachting in de loop van 2026 tot bestuurlijke besluitvorming. Het daarmee samenhangende financiële voorstel leggen we aan u voor bij de Najaarsnota 2026.

Wij hebben de ambitie uitgesproken om toe te werken naar een Collectiecentrum Zeeland, zijnde een depotvoorziening met een publieksfunctie, idealiter gecombineerd met

kunstcollecties. Momenteel werken wij aan de concretisering van deze ambitie door het verkennen van mogelijke scenario's. Verwacht wordt dat wij hier in de Najaarsnota op terugkomen.

Zorg en gezondheid

We zien dat de zorg in Zeeland steeds meer onder druk komt te staan. In het coalitieakkoord en de schets van de strategische agenda Zeeland 2050 is samenwerking voor Zorg en Gezondheid aangemerkt als één van de sleutelprojecten voor Zeeland. De komende periode wordt ingezet op het verder vormgeven van deze opgave in nauwe samenwerking met partners in het zorg- en gezondheidsdomein, waaronder zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten en het Rijk.

De verdere uitwerking van deze opgave vraagt om het versterken van het netwerk met betrokken partners, het gezamenlijk ontwikkelen van concrete doelstellingen en het stimuleren van initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendige zorg- en gezondheidsstructuur in Zeeland. Hiervoor is zowel personele als financiële inzet noodzakelijk.

Voor de komende jaren wordt rekening gehouden met een provinciale bijdrage cofinanciering van initiatieven binnen deze opgave. Met deze inzet wordt invulling gegeven aan de provinciale rol als verbindende partner binnen het Zeeuwse zorg- en gezondheidsnetwerk en wordt bijgedragen aan het realiseren onze ambities. Wij stellen voor de hiervoor benodigde middelen ten laste van de budgettaire ruimte te brengen.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Versterking Zorg en gezondheid	-346	-491	-491		

Sportakkoord Zeeland (motie PS)

Provinciale Staten hebben ons verzocht met een voorstel te komen voor een structurele verankering van de provinciale inzet op het Zeeuws Sportakkoord. De samenwerking rond dit akkoord heeft de afgelopen jaren geleid tot concrete resultaten, onder meer op het gebied van talentontwikkeling, ondersteuning van verenigingen en het stimuleren van sport en bewegen voor verschillende doelgroepen.

Tegelijkertijd staan sport en bewegen in Zeeland voor nieuwe uitdagingen, zoals veranderend beweeggedrag, vergrijzing en druk op het verenigingsleven. De gezamenlijke Zeeuwse aanpak binnen het Sportakkoord biedt een netwerk waarin overheden en partners samen aan oplossingen werken. Om deze samenwerking te continueren stellen wij voor de provinciale inzet op het Zeeuws Sportakkoord vanaf 2028 structureel te gaan verankeren. Om dit te kunnen doen, is het noodzakelijk om het huidige budget structureel in de begroting op te nemen. Wij stellen voor om de hiervoor benodigde middelen te ramen ten laste van de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v

Sportakkoord Zeeland (motie PS)			-250	-250	-250
---------------------------------	--	--	------	------	------

Erfgoed

Binnen Zeeland is sprake van een restauratieachterstand bij niet-woonhuis rijksmonumenten. Jaarlijks moet een deel van de subsidieaanvragen worden afgewezen doordat het subsidieplafond wordt bereikt. Daarnaast leggen grote restauratieprojecten een relatief groot beslag op het beschikbare budget, waardoor reguliere restauraties minder vaak kunnen worden ondersteund.

Uit landelijke monitoringsgegevens blijkt dat het aandeel monumenten dat in matige of slechte staat verkeert in Zeeland de afgelopen jaren is toegenomen, terwijl landelijk juist wordt gestreefd naar een restauratieachterstand van maximaal tien procent. Zonder aanvullende inzet bestaat het risico dat deze achterstand verder oploopt en dat eigenaren minder in staat zijn om tijdig onderhoud en herstel uit te voeren.

Met een versterking van het restauratiebudget zetten we in op het verminderen van de restauratieachterstand en het beter ondersteunen van restauratieprojecten. Daarmee dragen we bij aan het behoud van het Zeeuwse erfgoed en aan de kwaliteit en leefbaarheid van onze dorpen en steden. Wij stellen voor de benodigde middelen vrij te maken uit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Erfgoed	-500				

Cultuurpijler in regiodeal

Binnen de Regio Deal North Sea Port District wordt ingezet op versterking van de culturele sector als onderdeel van een brede impuls voor leefbaarheid en vestigingsklimaat. Voor de cultuurpijler zijn eerder middelen gereserveerd, waarvan inmiddels het merendeel is ingezet voor de uitvoering van projecten.

Voor de afronding van de lopende projecten binnen deze cultuurpijler is aanvullende inzet van de resterende middelen noodzakelijk. Deze middelen zijn reeds bestuurlijk toegezegd als provinciale cofinanciering op het rijksdeel van de Regio Deal. Wij stellen daarom voor om in 2026 een bedrag van € 1 miljoen te onttrekken aan de investeringsagenda ten behoeve van de verdere uitvoering van de cultuurpijler binnen de Regio Deal North Sea Port District. Hiermee geven wij invulling aan gemaakte afspraken met het Rijk en de regio en voorkomen wij risico's ten aanzien van de vaststelling van de rijksbijdrage.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Cultuurpijler Regiodeal	-1.000				

2.4. Domein Duurzaamheid en landelijk gebied

2.4.1. Landelijk Gebied, Landbouw en Natuur

Onze inspanningen in het landelijk gebied zijn gericht op het scheppen van randvoorwaarden voor natuurherstel en daarmee voor (economische) ontwikkelingen. Daarnaast wordt bijgedragen aan de waarden die Zeeland aantrekkelijk maken voor inwoners, ondernemers en bezoekers. De focus ligt op de opgaven voor de komende jaren, zoals doelsturing, de Natuurherstelverordening, de beperking van faunaschade, de vergroting van het areaal Agrarisch Natuurbeheer en de voorbereiding op een vervolg op het Natuurpact. In 2026 wordt in het bijzonder gewerkt aan het verder uitwerken en uitvoeren van het Programma Natuur (Rijksprogramma), de natuurherstelprojecten en de koplopermaatregelen uit het gebiedsprogramma (voormalig Nationaal Programma Landelijk Gebied: NPLG).

Deze rijksprogramma's zijn van grote betekenis voor de Zeeuwse opgaven in het landelijk gebied en de Natura 2000-gebieden in Zeeland. In 2025 is samen met partners de lijn uit het gebiedsprogramma voortgezet, wat heeft geleid tot het Programma Landelijk Gebied. In dit programma wordt tevens het vastgestelde stikstofplan ingevoegd. Hiermee wordt een aanbod gedaan aan het nieuwe kabinet. Dit kabinet heeft aangegeven een nieuwe impuls te willen geven aan de opgaven in het landelijk gebied en heeft hiervoor € 20 miljard gereserveerd, met als doel om voor de zomer van 2026 de plannen te hebben uitgewerkt. In de komende periode voeren wij met het kabinet het gesprek om te komen tot uitvoering van ons programma landelijk gebied, met als doel financiering beschikbaar te krijgen voor de maatregelen uit dit programma. Daarbij is nadrukkelijk sprake van samenhang met de doelen op het gebied van water, klimaat en stikstof.

Er is een sterke relatie met de Natuurherstelverordening (NHV). Het Rijk dient hiervoor in september een natuurherstelplan aan te leveren aan de Europese Commissie. Over de invulling hiervan zijn provincies in gesprek met het Rijk. Voor Zeeland is met name de betekenis voor de estuariene natuur van belang. Om die reden vraagt de Westerschelde, vanuit de samenhang tussen natuur, economie en waterveiligheid, in het komende jaar specifieke aandacht.

Naast deze ontwikkelingen dragen ook de overige onderdelen binnen het landelijk gebied bij aan het creëren van waarde en randvoorwaarden voor een goede leefomgeving en voor het realiseren van (economische) ontwikkelingen, zoals onder meer verwoord in Zeeland 2050.

Optimaliseren groene handhaving

Binnen het toezicht en de handhaving op natuur is Provincie Zeeland bevoegd gezag. De uitvoering van deze taken is gemandateerd aan RUD Zeeland, maar de Provincie blijft verantwoordelijk voor een adequate uitvoering en het voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Uit recente analyses blijkt dat het huidige niveau van groene handhaving niet volledig aansluit bij deze kwaliteitscriteria en bij de gezamenlijke Zeeuwse prioriteiten uit het Uitvoerings- en Handhavingsbeleid Zeeland 2025–2028. Met name het toezicht in het vrije veld en in Natura 2000-gebieden vraagt om versterking. Daarom stellen wij voor de groene handhaving te

optimaliseren, onder meer door uitbreiding van de toezichtcapaciteit bij RUD Zeeland en door versterking van de provinciale regierol op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Met deze inzet zetten we een eerste stap om het natuurtoezicht robuuster te organiseren en beter aan te sluiten bij de landelijke kwaliteitscriteria en de Zeeuwse handhavingsstrategie. De effecten van deze versterking worden gevolgd en geëvalueerd. Eind 2027 zullen wij de resultaten beoordelen en op basis daarvan bezien of er naast deze eerste stap nog aanvullende inzet nodig is. Wij stellen voor de benodigde middelen vrij te maken uit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Optimaliseren groene handhaving	-535	-1.070	-1.070	-1.070	-1.070

Westerschelde

De Westerschelde is van groot economisch en ecologisch belang voor Zeeland en speelt tegelijkertijd een belangrijke rol in de waterveiligheid van omliggende gebieden. De verschillende functies leggen een toenemende druk op de beschikbare ruimte in en rond de Westerschelde. De komende jaren worden diverse ontwikkelingen voorzien die deze druk verder vergroten, terwijl een deel van deze ontwikkelingen afhankelijk is van verbetering van de natuurkwaliteit.

Wij zien dat bij de vraagstukken rond de Westerschelde veel partijen betrokken zijn en dat behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over het gezamenlijke Zeeuwse perspectief. Daarom versterken wij de komende twee jaar de provinciale regie en coördinatie op de verschillende dossiers rond de Westerschelde. Hiermee verbeteren wij de interne afstemming en kunnen wij richting externe partners met één samenhangende inzet opereren.

Met deze inzet beginnen wij tevens een proces met betrokken partijen om te verkennen of een gezamenlijk toekomstperspectief voor de Westerschelde mogelijk is. In de loop van 2026 moet duidelijk worden of hiervoor voldoende draagvlak bestaat. Zonder deze versterkte inzet bestaat het risico dat dossiers versnipperd blijven en Zeeland onvoldoende voorbereid is op de ontwikkelingen die op de Westerschelde afkomen. Wij stellen voor de hiervoor benodigde middelen ten laste van de budgettaire ruimte te brengen.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Westerschelde		-145	-145		

2.4.2. Energie en Klimaat

Het klimaat verandert en dat heeft impact op Zeeland. Binnen het programma Energie en Klimaat werken wij aan het reduceren van CO₂-uitstoot en het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en water. Daarmee vormt dit programma een belangrijk onderdeel van het fundament van Zeeland 2050.

De energietransitie richt zich op het voorkomen van verdere klimaatverandering door het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Het doel is om in 2030 een reductie van zo mogelijk 60%, maar minimaal 55% CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 te realiseren. Als Provincie Zeeland pakken wij onze rol als middenbestuur in de Zeeuwse aanpak rond verduurzaming van de samenleving en industrie. Dit doen wij door onze inzet op de versnelde aanleg van energie-infrastructuur, zoals de 380 kV naar Zeeuws-Vlaanderen en de 150 kV naar Schouwen-Duiveland. Daarnaast werken wij aan de uitvoering van de Energievisie en blijven wij ons inzetten voor de uitvoering van de RES 2.0, in nauwe samenwerking met onze Zeeuwse partners. Het Zeeuwse bedrijfsleven wordt proactief ondersteund via stimuleringsregelingen, zoals het expertplatform, de taskforce Zeeuwse netoplossingen en het nieuw opgerichte Transitiefonds Zeeland.

Door klimaatverandering is sprake van meer en intensievere weersextremen, zoals hittestress, wateroverlast, droogte en een toenemende kans op overstromingen. Met de Zeeuwse aanpak voor Klimaatadaptatie en Water werken wij aan maatregelen om deze gevolgen te beperken. Dit jaar wordt het Zeeuws Deltaplan Zoetwater 2.0 opgesteld, waarin de strategie voor de komende jaren wordt uitgezet. Gelijktijdig blijven wij werken aan concrete projecten, zoals het hergebruik van effluent (gezuiverd afvalwater dat na behandeling wordt geloosd op het oppervlaktewater).

In 2026 werken wij aan het opstellen van de Zeeuwse strategie Waterveiligheid en Zeespiegelstijging, als bouwsteen voor de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2.0 (2028). Naast concrete uitvoeringsprojecten zorgen wij ervoor dat klimaatadaptatie een expliciete afweging is bij toekomstige ontwikkelingen en beleidskeuzes.

Tot slot bereiden wij ons voor op de deadline van de Kaderrichtlijn Water eind 2027. Naast onze rol als toezichthouder nemen wij hierin ook verantwoordelijkheid door middel van stimulerende maatregelen en subsidieregelingen, onder andere gericht op eindgebruikers zoals de landbouw.

De programmering van de investeringsagenda bevat middelen voor zoetwaterprojecten uit het Deltaplan Zoetwater. Deze worden nader uitgewerkt ter voorbereiding op besluitvorming bij de Najaarsnota. In de komende periode bezien wij of aanvullende versnelling noodzakelijk is en of binnen de investeringsagenda extra middelen hiervoor gereserveerd moeten worden.

2.5. Recapitulatie financiële voorstellen

Budgettaire ruimte

De hiervoor genoemde voorstellen leiden in totaal tot het volgende beslag op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Uitvoeringsorganisatie infrastructuur					
Actualisatie assetmanagement		-4.000	-3.500	-3.000	-2.000
Versterking infrastructuur	-103	-206	-206	-206	-206
Toekomstbestendige brug- en sluisbediening	-460	-625	-555	-555	-555

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Domein Leefomgeving en bereikbaarheid					
Wonen		-295	-295	-295	-295
Omgevingswet		-250	-300	-300	-300
Bodemtaken DCMR		-375	-375	-375	-375
Espoo Helsinki		-153			
Bereikbaarheidsplan Westerscheldetunnel	-1.000	-5.000			
Domein Economie en Samenleving					
Zorg en gezondheid	-346	-491	-491		
Sportakkoord Zeeland (motie PS)			-250	-250	-250
Erfgoed	-500				
Domein Duurzaamheid en Landelijk Gebied					
Optimaliseren groene handhaving	-535	-1.070	-1.070	-1.070	-1.070
Westerschelde		-145	-145		
Totaal	-2.944	-12.610	-7.187	-6.051	-5.051

Investeringsagenda

Verder hebben we in het voorgaande ook voorstellen gedaan om projecten te dekken uit de investeringsagenda. Samengevat geeft dat het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Programmabureau Uitvoering Landelijk Gebied					
Gebiedsbudget		-1.500			
Capaciteit gebiedenaanpak + water + natuur	-120	-1.953			
Domein Leefomgeving en bereikbaarheid					
GAW en HELP			-2.000		

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Regionale bereikbaarheid					
Midden-Zeeland route	-400	-800			
Actieprogramma Fiets	-50	-50	-100	-100	
Ligplaatsen binnenvaart		-1.000			
Domein Economie en Samenleving					
SMR	-75	-400			
Cultuurpijler Regiodeal	-1.000				
Totaal	-1.645	-5.703	-2.100	-100	

In hoofdstuk 4 geven we aan welke gevolgen deze onttrekkingen hebben voor de verdere opbouw van de investeringsagenda.

3. Overige voorstellen en ontwikkelingen

3.1. Kaderstelling begroting 2027

De Voorjaarsnota schetst het meerjarenperspectief 2027-2030 en de kaders voor de nieuwe begroting 2027, die wij in het najaar aan u voorleggen.

De hoofdingeling van de Begroting 2027 met de huidige programma's zal in lijn zijn met de Begroting 2026. De doelstellingen en activiteiten zullen wij herijken op basis van actuele ontwikkelingen.

In de Begroting 2027 wordt de jaarschijf 2030 toegevoegd. Wij stellen u voor om deze jaarschijf op dezelfde wijze in te vullen als de jaarschijf 2029, rekening houdend met de voorstellen in deze Voorjaarsnota en eerdere besluiten.

Indexering budgetten begroting 2027 en verder

De financiële verordening geeft aan hoe we omgaan met de jaarlijkse indexering.

Voor de materiële budgetten in onze eigen begroting wordt eenmaal per vier jaar een index afgeleid van een CPB-index voor materiële uitgaven van overheden. Voor de begroting 2025 t/m 2028 betekent dit een indexpercentage van 3%. In de Voorjaarsnota 2025 is besloten om deze indexatie van 3% alleen door te voeren op budgetten met onderliggende verplichtingen. Dit betreft de budgetten Milieu, Onderhoud infrastructuur, Openbaar vervoer en Regionale mobiliteitsstrategie (RMS), Huisvesting en facilitair, ICT, Overige en personeelslasten bestuur. De overige budgetten zijn in de begroting 2026 en verder niet geïndexeerd. We stellen voor om deze systematiek opnieuw toe te passen voor de begroting 2027, aangevuld met de budgetten Natuurbeheer aangezien deze ook onderliggende verplichtingen bevatten.

Daarnaast houden we ons aan specifieke afspraken die gemaakt zijn voor bijvoorbeeld de busconcessie (indexering conform Landelijke Bijdrage Index, LBI) en de integrale kostensubsidies (IKS). Voor integrale kostensubsidies wordt de index jaarlijks vastgesteld aan de hand van de septembercirculaire, in een mix van loonontwikkeling en materiële uitgaven. We hebben daar een inschatting voor gemaakt: de definitieve index voor 2027 zal bepaald worden na het verschijnen van de septembercirculaire 2026.

3.2. Ontwikkelingen Provinciefonds

Herijking verdeelmodel Provinciefonds

In eerdere Voor- en Najaarsnota's hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom het verdeelmodel Provinciefonds. Voor de verdeling van de algemene uitkering in het Provinciefonds naar de individuele provincies wordt een verdeelsleutel gehanteerd. Die moet worden geactualiseerd hetgeen leidt tot herverdeeffecten. In de Najaarsnota 2025 hebben we vermeld dat voor 2026 landelijk een tussenstap gezet is. Voor 2027 en verder is landelijk nog geen knoop doorgehakt. Uiteraard informeren wij u als er ontwikkelingen te melden zijn.

Ontwikkelingen stelpost provinciefonds

Binnen onze begroting hanteren we een stelpost Provinciefonds. Die gebruiken we om fluctuaties in het accres op te vangen, maar daaruit dekken we ook de jaarlijkse indexering van de begroting en CAO-ontwikkelingen. De huidige CAO loopt eind juni 2026 af. We houden rekening met een stijging van de kosten.

We stellen voor om vervolgens de stelpost in 2027 t/m 2030 vanuit de budgettaire ruimte weer aan te vullen tot een bedrag van € 2 miljoen per jaar. De stelpost biedt dan ruimte voor fluctuaties in indexeringen, het CAO-effect en schommelingen in het Provinciefonds. Voor 2026 houden we een bedrag van € 1 miljoen beschikbaar voor schommelingen in het Provinciefonds en het CAO-effect vanaf 1 juli 2026.

Op dit moment zien we dat mondiale ontwikkelingen leiden tot prijsstijgingen op het gebied van brandstof en energie die in verschillende sectoren doorwerken. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor onze indexaties (zoals de LBI) en budgetten op het gebied van infrastructuur. Na ontvangst van de meicirculaire en in de Najaarsnota geven wij een nieuwe doorkijk. Een en ander leidt tot het volgende totaalbeeld:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Saldo stelpost Provinciefonds	3.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Inschatting aanvullende indexatie begroting 2026	-1.800				
Inschatting indexatie begroting 2027 en verder		-7.200	-7.200	-7.200	-7.200
Subtotaal saldo stelpost Provinciefonds	1.200	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
Dotatie tlv (onttrekking tgv) budgettaire ruimte	-200	3.200	3.200	3.200	3.200
Stelpost wordt	1.000	2.000	2.000	2.000	2.000

3.3. ZEH dividenden

In de Najaarsnota 2025 heeft u een besluit genomen over de inzet van het dividend dat we in 2025 ontvingen vanuit de Zeeuwse Energiehoudstermaatschappij (ZEH). Dit besluit behelsde onder meer om € 6 miljoen uit te zetten voor leningen aan inwoners van Zeeland die hun eigen huis willen verduurzamen of levensloopbestendig maken. We werken in dit kader samen met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Svn-fonds) in de Stimuleringsregeling Langer en Duurzaam Thuis. In combinatie met een bijdrage vanuit onze begroting en nog een beschikbaar bedrag bij het Svn-fonds is in de Najaarsnota 2025 besloten om in totaal € 10 miljoen beschikbaar te stellen voor dit doel.

Inmiddels zijn we verder in de uitwerking hiervan. Voor 2026 bedragen de SVn-kosten (beheerskosten) in totaal 1,51%. Op basis van landelijke ervaringen met soortgelijke regelingen stellen wij voor om voor leningen aan inwoners een rentepercentage van 2% te hanteren. Op grond van artikel 3.10 lid 5 van de Financiële verordening provincie Zeeland 2025 wordt bij revolverend financieren een rente gehanteerd die het aflossingsrisico en de rente- en

beheerkosten zoveel mogelijk dekt. Tevens geeft de Financiële verordening aan dat bij het verstrekken van leningen een marktconforme rente in rekening moet worden gebracht.

Het Afwegingskader inzet dividend ZEH geeft aan dat minimaal 80% van de dividenden wordt ingezet om structurele rendementen te bereiken (minimaliseren van kosten, optimaliseren van rendement). Met dit voorstel kiezen we niet voor het hoogste financiële rendement, maar voor een mix tussen financieel en maatschappelijk rendement.

Door de uitzettingen via het Svn-fonds met het genoemde rentepercentage en bijhorende voorwaarden bereiken we een lager financieel rendement dan wanneer we de middelen uitzetten via de markt aan andere overheden of Schatkistbankieren. Gezien de bijdrage die we hierdoor leveren aan het welzijn van onze inwoners en aan onze maatschappelijke doelstellingen vragen wij u om in te stemmen met het genoemde rentepercentage. Tevens voldoen wij hiermee aan de wens vanuit uw Staten tot oprichting van revolverende fondsen waarmee we maatschappelijk en financieel rendement combineren.

In de Najaarsnota 2026 zullen wij een voorstel doen voor de inzet van het ZEH-dividend dat we medio 2026 zullen ontvangen. Momenteel zijn we verder in de uitwerking van een strategische agenda met het Rijk. Deze bevat onderwerpen op het gebied van onder meer woningbouw, bereikbaarheid, onderwijs, cultuur en Clean Energy Port uitgaande van een verstevigd fundament. Het ligt voor de hand om een dekking te zoeken vanuit de ZEH-dividenden, waarbij het '20%-deel' niet toereikend zal zijn. Het is daarom wenselijk om het afwegingskader aan te passen. Op een later moment komen we hierop terug.

3.4. 1e ronde budgetbewaking 2026

Om zicht te krijgen op de voortgang van de uitvoering en realisatie van de begroting is – als onderdeel van de reguliere planning & control cyclus – een eerste ronde budgetbewaking uitgevoerd.

De effecten, die uit deze ronde budgetbewaking komen, zijn onder te verdelen in:

- Budgettaire effecten: die hebben een netto effect op de financiële ruimte;
- Budgettair neutrale wijzigingen: die hebben netto (meerjarig) geen effect op de financiële ruimte. Dan gaat het bijvoorbeeld om verschuivingen tussen beleidsdoelstellingen, of toevoegingen/onttrekkingen aan reserves.

In totaal leidt dit tot de volgende budgettaire effecten:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Budgettaire effecten 1 ^e ronde budgetbewaking	368	370	291	291	291

In **bijlage 2** is een nadere uitsplitsing van de effecten uit de 1^e budgetronde opgenomen. We stellen voor om de effecten hieruit te verwerken in de meerjarenbegroting.

3.5. Voorstellen Basis op orde

Naast de voorstellen bij de beleidsdoelstellingen stellen wij een aantal investeringen voor gericht op de interne randvoorwaarden voor een goed en eigentijds functionerende organisatie. Het gaat om investeringen in systemen, digitale infrastructuur en personeel, zodat we toekomstige uitdagingen effectief kunnen aanpakken.

Nieuw financieel en inkoopstelsel

In de Voorjaarsnota 2025 hebben we aangegeven dat de contracten voor zowel het huidige financieel stelsel als het inkoopstelsel aflopen en opnieuw moeten worden aanbesteed. Vervanging is noodzakelijk vanwege het aflopen van contracten en omdat het huidige stelsel niet meer voldoet aan de eisen van een moderne bedrijfsvoering. Provinciale Staten hebben eerder middelen beschikbaar gesteld voor de vervanging en toekomstige licenties.

De implementatie van één geïntegreerd stelsel vraagt echter meer inzet dan vooraf voorzien, met name voor de inrichting, het testen en de implementatie. Een goed werkend financieel en inkoopstelsel vormt de ruggengraat van onze organisatie. Onvoldoende testen vergroot het risico op problemen bij de ingebruikname en kan leiden tot extra werkzaamheden en kosten achteraf.

Om een zorgvuldige implementatie te waarborgen stellen wij voor het projectbudget hiervoor in 2026 incidenteel te verhogen uit de budgettaire ruimte. Hiermee kan aanvullende capaciteit worden ingezet voor de testfase en implementatie van het stelsel.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Financieel- en inkoopstelsel	-150				

Nieuwe website

De provinciale website Zeeland.nl vormt het centrale digitale platform voor de communicatie van de Provincie Zeeland met inwoners, bedrijven en andere partners. Het huidige contract loopt op 1 juni 2027 af en kan niet worden verlengd. Daarom starten wij in 2026 een Europese aanbesteding voor het implementeren, hosten, beheren en doorontwikkelen van een nieuw Content Management Stelsel voor Zeeland.nl en de bijbehorende subsites.

Voor de implementatie vragen wij een investeringskrediet. Daarnaast zijn vanaf 2028 structurele middelen nodig voor beheer, onderhoud en doorontwikkeling van de website. Hiermee waarborgen wij de continuïteit van onze digitale communicatie en blijven wij voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor een overheidswebsite. We vragen het volgende ten laste van de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Nieuwe website		-35	-120	-120	-120

Digitale autonomie, AI

Binnen de verdere digitalisering van onze organisatie werken we aan het versterken van digitale autonomie, digitaal vakmanschap en datagedreven werken. Daarmee sluiten we aan bij nationale en Europese ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en digitale veiligheid.

Digitale autonomie richt zich op het verkleinen van de afhankelijkheid van niet-Europese technologie, onder meer door het verkennen van open-source oplossingen en het uitvoeren van pilots met alternatieve digitale toepassingen. Tegelijkertijd investeren we in digitaal vakmanschap, waaronder kennis en vaardigheden rond het verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie.

Daarnaast ontwikkelen we dataproducten ter ondersteuning van de gebiedenaanpak en Zeeland 2050, zodat beleidskeuzes beter kunnen worden onderbouwd met data en analyses. Hiermee versterken we de digitale weerbaarheid en informatiepositie van de Provincie. We vragen het volgende ten laste te brengen van de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Digitale autonomie, AI	-195	-195	-52	-52	-52

Open dag

In maart 2027 vinden Provinciale Statenverkiezingen plaats. In aansluiting daarop willen we een Open Dag van Provincie Zeeland organiseren om inwoners kennis te laten maken met het werk van de Provincie. Tijdens deze dag krijgen bezoekers via projecten, presentaties, excursies en ontmoetingen met bestuurders een beeld van de taken, rollen en werkzaamheden van Provincie Zeeland.

De organisatie van de Open Dag vindt plaats in nauwe samenwerking met de griffie en sluit aan bij activiteiten rond de Statenverkiezingen. Hiermee willen we de betrokkenheid van inwoners bij het provinciaal bestuur vergroten en inzicht geven in het werk van Provincie Zeeland. Gezien de samenloop met de reparatie van de Westerscheldetunnel onderzoeken we op welke manier we invulling gaan geven aan de open dag 2027.

Voorgesteld wordt om eens per vier jaar een Open Dag te organiseren, te beginnen in 2027. Hiermee bouwen we voort op bestaande initiatieven waarbij de Abdij jaarlijks tijdens Open Monumentendag wordt opengesteld voor publiek. De Open Dag vormt een aanvullende gelegenheid om het werk van Provincie Zeeland breder zichtbaar te maken voor inwoners. Wij stellen voor de benodigde middelen te financieren vanuit de budgettaire ruimte en iedere vier jaar in de begroting op te nemen.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Open dag (eens per 4 jaar structureel)		-30			

Rente

De prognose van de rentebaten en rentelasten is geactualiseerd. Per saldo heeft dit onderstaand positieve effect op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Rentebaten en rentelasten	1.208	940	676	599	459

Motorrijtuigenbelasting (MRB)

De Belastingdienst verstrekt jaarlijks een overzicht met de te verwachten inkomsten uit opcenten op de Motorrijtuigenbelasting (MRB). Dat overzicht is gebaseerd op het werkelijk aantal belastbare voertuigen in de provincie per 1 januari van het huidige jaar. Op basis van die prognose liggen de verwachte inkomsten € 3,7 miljoen hoger dan de huidige raming van de provinciale opcenten. Deze stijging wordt - naast autonome groei van het wagenpark - veroorzaakt doordat vanaf 2026 landelijk minder belastingvoordelen gelden voor elektrische voertuigen en plug-in hybride auto's. Verder betalen kampeerauto's vanaf 2026 het halftarief in plaats van het kwarttarief. Daarom stellen we voor om voor de geraamde inkomsten vanaf 2026 met dit bedrag structureel op te hogen ten gunste van de budgettaire ruimte. Gezien de kostenstijgingen bij het beheer en onderhoud van onze infrastructuur ligt indexatie van de opcenten in de rede. Gelet op de hiervoor genoemde hogere opbrengstprognose stellen wij echter voor om daarvan op dit moment af te zien. Daarmee blijft ruimte bestaan om de afweging over een eventuele indexatie over te laten aan een volgend college.

Versterking bestuursondersteuning

De aard en omvang van de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven vragen om een duidelijke rol van de provincie en een stevig functionerend provinciebestuur. Dit vraagt om een samenhangende en passende inzet op externe profilering, strategische belangenbehartiging en een heldere inrichting van bestuur en organisatie, met betrokkenheid van alle relevante politiek-bestuurlijke gremia.

In dat kader wordt voorgesteld te investeren in de verdere ontwikkeling van strategische positionering en ondersteuning van bestuurlijke processen, inclusief de bijbehorende organisatorische randvoorwaarden. Hiervoor stellen wij voor middelen vrij te maken binnen de beschikbare budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Versterking bestuursondersteuning	-147	-411	-411	-575	-575

Veiligheid en ondermijning: weerbaarheid VPT en Zeeuwse norm

Na onder andere het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de veranderde geopolitieke verhoudingen in de wereld, is er veel aandacht voor het versterken van de weerbaarheid van Nederland. Gezamenlijk met de Zeeuwse overheden zal worden gewerkt aan een aanpak weerbaarheid om Zeeland weerbaarder te maken.

Een betrouwbare en integere overheid is in een tijd van toenemende maatschappelijke polarisatie van groot belang. De op 4 maart vastgestelde vernieuwde Zeeuwse Norm biedt hiervoor kaders, maar actieve ondersteuning en continue aandacht is gewenst. Vanuit verschillende ministeries (BZK en J&V) wordt de Zeeuwse norm nauwgezet gevolgd en benoemd als landelijke best practice. De Commissaris van de Koning wil een landelijke koplopersrol vervullen op alle vier de thema's van de Zeeuwse norm. Dit betreft extra inzet op Veilig Publieke Taak. Daarnaast neemt intimidatie en agressie jegens bestuurders en medewerkers toe. Provincie Zeeland wil een coördinerende rol oppakken voor eenduidig beleid en het afhandelen van Zeeuwse meldingen.

Gelet hierop achten wij intensivering van de inzet en capaciteit noodzakelijk om de weerbaarheid en integriteit van het openbaar bestuur in Zeeland duurzaam te versterken. We stellen voor om het volgende hiervoor vrij te maken vanuit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Veiligheid en ondermijning	-60	-120	-120	-120	-120

Personeel en organisatie

De lopende reorganisatie en organisatieontwikkeling vragen om intensieve inzet vanuit Personeel en Organisatie, die moeilijk te combineren blijkt met de reguliere taken. We zetten met de organisatieontwikkeling stevig in op het leren en ontwikkelen van medewerkers in onze organisatie. Deze ontwikkelingen zorgen dat tijdelijke versterking hierop nodig is. Structureel willen we extra inzetten op het voorkomen van verzuim en het opvolgen van verzuim vanuit de organisatie. Een invulling die op papier geld kost, maar in de praktijk zich door preventie van langdurig verzuim meer dan terugverdient. Wij vragen u hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen binnen de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Personeel en organisatie	-216	-388	-388	-90	-90

Mobiliteit personeel

In 2022 hebben wij de regeling 'Duurzaam reizen' vastgesteld, die in 2025 is aangepast en definitief vastgesteld. Met deze regeling stimuleren wij het gebruik van duurzame vervoersmiddelen door medewerkers, onder meer via verruimde vergoedingen voor openbaar vervoer en het

beschikbaar stellen van faciliteiten zoals deelmobiliteit. Hiermee geven wij invulling aan onze ambitie om als organisatie bij te dragen aan een duurzamer mobiliteitsbeleid.

De afgelopen jaren zijn de kosten voor duurzaam en hybride reizen echter sterker gestegen dan eerder voorzien. Zo zijn de tarieven voor treinreizen, deelfiets- en deelauto-abonnementen aanzienlijk toegenomen. Tegelijkertijd is het aantal reisbewegingen voor zowel woon-werkverkeer als zakelijke reizen gegroeid en is de indexering van de budgetten achtergebleven bij deze prijsstijgingen. Hierdoor is het beschikbare budget voor de uitvoering van de regeling niet langer toereikend. Om die reden stellen wij voor het budget hiervoor structureel te verhogen met als dekking de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Mobiliteit personeel	-175	-175	-175	-175	-175

Wagenpark: kostenstijging en verduurzaming

Het provinciale wagenpark is een belangrijk instrument voor de uitvoering van onze taken, onder meer op het gebied van infrastructuur en dienstverlening. De huidige budgetten sluiten echter niet langer aan bij de uitvoering van dit beleid.

De afgelopen jaren zijn de kosten voor mobiliteit structureel gestegen. Zo zijn de leasekosten van voertuigen door inflatie en marktontwikkelingen aanzienlijk toegenomen. Daarnaast leidt de verdere elektrificatie van het wagenpark tot extra lasten, onder andere door de gefaseerde invoering van motorrijtuigenbelasting voor elektrische voertuigen. Ook vraagt de verduurzaming van het wagenpark om blijvende investeringen in laadinfrastructuur en neemt de behoefte aan flexibele inzet van voertuigen toe.

Om het wagenpark beheersbaar en toekomstbestendig te kunnen blijven inzetten, is verhoging van het budget noodzakelijk. Wij stellen voor de benodigde middelen beschikbaar te stellen binnen de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v
Wagenpark: kostenstijging en verduurzaming	-25	-175	-225	-225	-225

Recapitulatie financiële voorstellen

Per saldo leiden de voorstellen uit deze paragraaf tot de volgende aanpassingen van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Dotatie / onttrekking stelpost	200	-3.200	-3.200	-3.200	-3.200
1 ^e ronde budgetbewaking	368	370	291	291	291
Nieuw financieel en inkoopstelsel	-150				
Nieuwe website		-35	-120	-120	-120

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Digitale autonomie, AI	-195	-195	-52	-52	-52
Open dag (eens per 4 jaar structureel)		-30			
Rentebaten en rentelasten	1.208	940	676	599	459
Motorrijtuigenbelasting	3.710	3.710	3.710	3.710	3.710
Versterking bestuursondersteuning	-147	-411	-411	-575	-575
Veiligheid en ondermijning	-60	-120	-120	-120	-120
Personeel en organisatie	-216	-388	-388	-90	-90
Duurzaam reizen	-175	-175	-175	-175	-175
Wagenpark: kostenstijging en verduurzaming	-25	-175	-225	-225	-225
Totaal	4.518	291	-14	43	-97

4. Financieel perspectief

4.1. Voorstellen investeringsagenda

Hiervoor zijn voorgestelde onttrekkingen aan de reserve investeringsagenda beschreven. Voor die uitgaven geldt dat de middelen nu benodigd zijn. Deze zijn verwerkt in de onderstaande tabel.

In de meerjarenbegroting wordt 2030 het nieuwe zichtjaar. In lijn met de gebruikelijke systematiek stellen we voor om in 2030 uit de budgettaire ruimte € 18 miljoen toe te voegen aan de reserve investeringsagenda.

Na verwerking van bovenstaande voorstellen ontstaat het volgende totaalbeeld:

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Huidige stand investeringsagenda						71.521
Bestedingsgereed Voorjaarsnota 2026	-2.668	-5.703	-2.100	-100		-10.571
Dotatie					18.000	18.000
Resteert na keuzes voorjaarsnota						78.950
Verdere investeringsbehoefte						-85.352
Overprogrammering						-6.402

Dat betekent dat (in eerste instantie) sprake is van een lage overprogrammering: factor 1,1. In de volgende paragraaf komen we hier op terug.

4.2. Financieel meerjarenperspectief

Het vertrekpunt van het financieel perspectief (de “beginstand” van de budgettaire ruimte in onderstaande tabel) is de situatie na de 4^e begrotingswijziging 2026. Er resteert dan nog een financiële opgave.

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand	950	1.895	2.463	2.316	26.080
Dotatie nieuwe jaarschijf investeringsagenda					-18.000
Voorstellen hoofdstuk 1	-1.509	-1.247	-82		
Voorstellen hoofdstuk 2	-2.944	-12.610	-7.187	-6.051	-5.051
Voorstellen hoofdstuk 3	4.518	291	-14	43	-97
Subtotaal na inrekenen voorstellen	1.015	-11.671	-4.820	-3.692	2.932

Om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen stellen we voor om middelen te onttrekken aan de bestemmingsreserve investeringsagenda en toe te voegen aan de budgettaire ruimte. Gezien de hiervoor genoemde lage overprogrammering is dit mogelijk. Daarnaast benutten we het overschot 2026 voor het tekort in 2027, technisch loopt dit via de algemene reserve.

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Subtotaal na inrekenen voorstellen	1.015	-11.671	-4.820	-3.692	2.932
Dotatie van/naar algemene reserve	-2.952	2.952			
Toevoeging vanuit de algemene reserve (jaar-rekeningresultaat)	1.937				
Dotatie vanuit reserve investeringsagenda		8.719	4.820	3.692	
Budgettaire ruimte wordt	0	0	0	0	2.932

De onttrekkingen aan de reserve investeringsagenda leiden tot het volgende totaalbeeld:

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Huidige stand investeringsagenda						71.521
Bestedingsgereed Voorjaarsnota 2026	-2.668	-5.703	-2.100	-100		-10.571
Dotatie					18.000	18.000
Onttrekkingen		-8.719	-4.820	-3.692		-17.231
Resteert na keuzes voorjaarsnota						61.719
Verdere investeringsbehoefte						-85.352
Overprogrammering						-23.633

Dit leidt tot een nieuwe overprogrammering van factor 1,4. Deze is acceptabel en in lijn met voorgaande jaren.

Doorkijk

Hoe de structurele ruimte zich vanaf begrotingsjaar 2030 zal ontwikkelen, is nog onduidelijk. Dat hangt van verschillende factoren af, zoals de ontwikkelingen rondom het Provinciefonds en kostenstijgingen.

4.3. Ontwikkeling algemene reserve en weerstandsratio

Het eindbeeld van de algemene reserve wijzigt niet:

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand	48.372	34.166	27.102	21.755	21.755
Eerder besloten mutaties	-17.158	-4.112	-5.347		
Bestemming jaarrekeningsaldo 2025	1.937				
Dotatie naar budgettaire ruimte	-1.937				
Onttrekking van/naar budgettaire ruimte	2.952	-2.952			
Eindstand	34.166	27.102	21.755	21.755	21.755

In de jaarrekening 2025 is in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' ingegaan op de ratio weerstandsvermogen. In die paragraaf worden de begrippen en systematiek van risicobeheersing toegelicht. Afgezet tegen de stand van de algemene reserve voldoet deze ratio

ruimschoots aan het minimale niveau van 1,2. Daarmee biedt het weerstandsvermogen voldoende ruimte om eventuele toekomstige incidentele knelpunten te kunnen opvangen.

Al met al is sprake van een gezonde financiële situatie. Anderzijds is de ruimte voor nieuwe ambities en vraagstukken beperkt en hebben we te maken met onzekerheden rondom kostenstijgingen en het Provinciefonds. Wel kan het verwachte superdividend van ZEH mogelijkheden geven voor incidentele investeringen.

Bijlagen

Bijlage 1: Verloop reserve instandhouding infrastructuur

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Beginstand	1.875	2.152	597	1.617	1.647	2.788	2.553	2.382	1.449	1.947
Reeds geraamde toevoeging	18.329	8.011	7.802	6.790	7.997	7.149	7.161	10.261	7.161	7.161
Benodigde onttrekkingen op basis van bestaande uitvoeringsstrategieën	-18.052	-13.566	-10.282	-9.761	-8.857	-9.384	-9.331	-13.193	-8.662	-8.662
Aanvullend benodigde toevoeging (+) of vrijval (-)		4.000	3.500	3.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Eindstand	2.152	597	1.617	1.647	2.788	2.553	2.382	1.449	1.947	2.446

Bijlage 2: Effecten 1^e ronde budgetbewaking 2026

Budgettaire effecten 1e ronde budgetbewaking 2026

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
040110 Innovatie, valorisatie en ontwikkelkracht								
De 2e openstelling van de NSP LEADER-interventie loopt t/m december 2027 en in 2025 zijn de eerste subsidies beschikt; meer dan aanvankelijk ingeschat. De vereiste nationale cofinanciering is bijeengebracht door de Zeeuwse gemeenten, het waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland. Deze mid-delen worden door de Provincie beheerd. Naar aanleiding van bestedingen 2025 en een actuele doorkijk voor de komende periode stellen we de budgetten meerjarig bij, waardoor een deel van de geraamde pro-vinciale cofinanciering uit 2027 vrij kan vallen ten gunste van de budgettaire ruimte.			-128	37				
050113 Uitvoering regionale mobiliteitsstrategie								
Naar aanleiding van de realisatie 2025 zijn de bestedingsplannen vanaf 2026 met dekking uit de SPUK Deelmobiliteitshubs geactualiseerd. De verantwoording van medeoverheden voor deze spuk volgt, waar-door de provincie het restant van de SPUK kan declareren.	124	-269						
070102 Herkenbaar en samenwerkend bestuur								
Vrijval budget wegens overdracht van de pensioenen van oud-leden GS naar het ABP. Hier staat een eenmalige dotatie aan de voorziening tegenover die verwerkt is in de jaarstukken 2025, conform landelijke voorschriften.	-223		-223		-236		-236	
Afgelopen jaren zien we een stijging in de doorgeschoven compensabele btw door IPO/BIJ12. Structureel kunnen we hierdoor vanaf 2026 naar verwachting voorzichtigheidshalve € 55.000 toevoegen aan de bud-gettaire ruimte.	-55		-55		-55		-55	
070104 Signalerend bestuur								
In 2026 zijn kosten gemaakt ten behoeve van het afscheid van twee gedeputeerden, waarvoor geen mid-delen begroot waren. Het voorstel is daartoe incidenteel aanvullend middelen beschikbaar te stellen uit de budgettaire ruimte.	55							
Totaal budgettair effect		368		370		291		291

Budgettaire neutrale effecten 1e ronde budgetbewaking 2026

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
010102 Natuur Pakket Westerschelde								
Naar aanleiding van de geactualiseerde meerjarenkostenraming van het Natuurpakket Westerschelde (NPW), vindt er een budgettaire neutrale herschikking plaats over de resterende meerjarige uitvoerings- en monitoringsperiode (2026-2035).	-6.433		2.339		6.149		-141	
020106 Milieu: Woon- en werkklimaat zijn versterkt								
Voor het regieteam VTH en onderzoek naar zwemwater zijn middelen in 2025 vooruit ontvangen van projectpartners. Deze schuiven door naar 2026.	91	91						
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	-23							
020107 Ruimtelijke Kwaliteit: toekomstbestendig wonen in Zeeland								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	-24	-24	43	43				
020108 Toerisme en recreatie: bestemming in balans								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	-2							
020110 Ruimtelijke kwaliteit: toekomstbestendige bedrijventerreinen								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	-10	-10	15	15				
029999 Ambtelijke inzet								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	15							
030103 Natuurherstel								
Bijstelling bijdrage voor IPO BIJ12 expertiseteam stikstof en natuur nav vastgestelde IPO Begroting 2026	110		110		110		110	

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
030106 Een volhoudbare landbouw								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2026 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat de beoogde dekking voorafgaand aan de beschikkingen van deze achtste openstelling geregeld is. Voor meer informatie verwijzen we u naar onze eerder verzonden brief d.d.3 maart 2026 (zaaknummer 815246).	-214							
030107 Natuurbeheer								
Bijstelling voor bijdrage IPO BIJ12 in faunafonds nav vastgestelde IPO Begroting 2026	196		196		196		196	
Bijstelling voor bijdrage IPO BIJ12 in NDFF nav vastgestelde IPO Begroting 2026	-27		-27		-27		-27	
Bijstelling voor bijdrage IPO BIJ12 voor Natuurinfo nav vastgestelde IPO Begroting 2026	122		122		122		122	
040109 Vestigingsklimaat, imago en talent								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	18	18	18	18				
040110 Innovatie, valorisatie en ontwikkelkracht								
Op 25 september 2023 is het convenant Regio Deal North Sea Port District 'Op de grens van kracht & kwetsbaarheid' ondertekend. Een van de projecten binnen deze Regio Deal is het Innovatiecluster Techniek en Veiligheid Terneuzen (ITV). Het beoogde resultaat is de ontwikkeling van een innovatiehub: een fysieke en/of virtuele plek waar organisaties, ondernemers, onderzoekers, studenten en overheden samenkomen om nieuwe ideeën te ontwikkelen, te testen en te realiseren. De hub richt zich op samenwerking, kennisdeling en het versnellen van innovatie, met als belangrijkste aandachtsgebieden maintenance en veiligheid in de procesindustrie.	115	115						
Innovatiecluster Techn/Veiligheid	115	115						

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2026 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat de beoogde dekking voorafgaand aan de beschikkingen van deze achtste openstelling geregeld is. Voor meer informatie verwijzen we u naar onze eerder verzonden brief d.d.3 maart 2026 (zaaknummer 815246).	1.122							
Onder de vlag van de Regio Deal North Sea Port District (NSPD) zijn in 2025 subsidies beschikt in het kader van project 'Kenniswerf Vlissingen als ontwikkel-, test- en demo-omgeving'. Dit project valt binnen sleutelopgave 'Aantrekken van talent', deelopgave 'Innovatie' en is in uitvoering. De realisatie blijft iets achter op de ramingen. De meerjarig beschikbaar gestelde middelen, zowel provinciale cofinanciering als Rijksmiddelen (SPUK), dienen conform afspraken beschikbaar te blijven en geraamd te worden naar gelang daadwerkelijke bestedingen. Daarom stellen we voor de Rijksmiddelen opnieuw, budgettair neutraal, te ramen in 2026 en 2027.	113	113	120	120				
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.			-36	-37				
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.			5	5				
We stellen een budgettair herverdeling van middelen voor (ondersteuning van) EFRO-fondsen voor. Het betreft een financieel-administratieve correctie.					-450		-450	
040112 Europa, Rijk en Regio								
We stellen een budgettair herverdeling van middelen voor (ondersteuning van) EFRO-fondsen voor. Het betreft een financieel-administratieve correctie.					450		450	
050101 Doelmatig en doeltreffend beheer (water)wegen								
Sinds 1 februari 2025 hebben we een deel van de werkzaamheden in eigen beheer genomen op een aantal steunpunten en de NCV en Sluis Veere. Voor de overige locaties hebben we inmiddels opdracht verleend aan een extern schoonmaakbedrijf. Voor het deel in eigen beheer is extra inzet nodig. We hebben in het jaar 2025 een pilot gedraaid en dit is bij alle partijen goed bevallen. Zodoende willen we de pilot structureel voortzetten.	-101		-101		-101		-101	
Naar aanleiding van de realisatie 2025 en de aankomende samenwerkingsovereenkomst Zeeland Bereikbaar zijn de bestedingsplannen vanaf 2026 met dekking uit de SPUK Zeeland Bereikbaar (E103) geactualiseerd.	362	362	283	283	278	278		

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Uit de meest recente financiële overzichten blijkt dat het project Traverse Kapellebrug naar verwachting de beschikbare risicoreservering volledig zal benutten. Zoals toegelicht in de brief met kenmerk 55123, stellen wij voor om de hieruit voortvloeiende extra afschrijvingslasten te dekken uit de stelpost voor afschrijvingslasten van vervangings- en renovatieprojecten.			37		37		37	
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.			17		17		17	
050105 Wegeninvesteringen								
Uit de meest recente financiële overzichten blijkt dat het project Traverse Kapellebrug naar verwachting de beschikbare risicoreservering volledig zal benutten. Zoals toegelicht in de brief met kenmerk 55123, stellen wij voor om de hieruit voortvloeiende extra afschrijvingslasten te dekken uit de stelpost voor afschrijvingslasten van vervangings- en renovatieprojecten.			-37		-37		-37	
050112 Investeren in bereikbaarheid voor personen en goederen								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	-6							
050113 Uitvoering regionale mobiliteitsstrategie								
De meerjarige doorkijk voor Regio Deal NSPD-project 'Hubontwikkeling' (Sleutelopgave 'Verbeteren bereikbaarheid van voorzieningen') is geactualiseerd. Om recht te doen aan de (financierings)afspraken in de stuurgroep RD NSPD en onderliggend projectfiche, is het voorstel de hiermee samenhangende Rijksmiddelen (SPUK) budgettair neutraal te ramen, en opnieuw beschikbaar te stellen in 2026	53	53						
In de Najaarsnota 2025 is het investeringskrediet voor de rondweg Biggekerke geformaliseerd. Hierin was nog geen rekening gehouden met de aanleg van een bushalte. Deze lasten waren daarom niet meegenomen in het origineel krediet. Aangezien het vanuit efficiëntie wenselijk is de werkzaamheden tegelijk uit te voeren, stellen wij voor het krediet voor de rondweg Biggekerke op te hogen. We hebben hiervoor dekking binnen onze bestaande functionele budgetten. We voegen de middelen toe aan de dekkingsreserve wegeninvesteringen, waaruit we de afschrijvingslasten dekken met ingang van 2027.	-250							
Naar aanleiding van de realisatie 2025 zijn de bestedingsplannen vanaf 2026 met dekking uit de SPUK Deelmobiliteitshubs geactualiseerd.	269	269						

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
In 2022 is bestuurlijk toegezegd dat de Provincie een subsidiebedrag reserveert ten behoeve van de ontwikkeling van het stationsgebied Goes als hub, conform hoogte en voorwaarden uit de Subsidieregeling Mobiliteitshubs. Gemeente Goes geeft aan in 2027 over te kunnen gaan tot definitieve subsidieaanvraag en in 2028 van start te gaan met de werkzaamheden. Hiervoor is €500.000,- gereserveerd aan maximale subsidie vanaf 2028 voor de ontwikkelingen bij Stationsgebied Goes. Omdat uitvoering 2028 start wordt het budget naar 2028 verplaatst.	-500				500			
060105 Basis voor Cultuur en Erfgoed								
Energiekosten Zeeuws Museum	27	27	27	27	27	27	27	27
060109 Innovatie en Transitie								
De meerjarige doorkijk voor Regio Deal NSPD-projecten 'ETALAGE' en 'Subsidieregeling Cultuurversterking & -innovatie' (deelopgave Cultuur) zijn geactualiseerd. Om recht te doen aan de (financierings)afspraken in de stuurgroep RD NSPD en onderliggende projectfiches, is het voorstel de hiermee samenhangende Rijksmiddelen (SPUK) budgettair neutraal te ramen, en opnieuw beschikbaar te stellen in 2026 en 2027	52	52	20	20				
060110 Leefbaarheid – Meedoen en Gezond in Zeeland								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2026 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat de beoogde dekking voorafgaand aan de beschikkingen van deze achtste openstelling geregeld is. Voor meer informatie verwijzen we u naar onze eerder verzonden brief d.d.3 maart 2026 (zaaknummer 815246).	-291							
070102 Herkenbaar en samenwerkend bestuur								
Bijstelling bijdrage voor IPO BIJ12 nav vastgestelde IPO Begroting 2026	-338		-338		-338		-338	
080101 Klimaatadaptie, voldoende zoet water								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2026 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat de beoogde dekking voorafgaand aan de beschikkingen van deze achtste openstelling geregeld is. Voor meer informatie verwijzen we u naar onze eerder verzonden brief d.d.3 maart 2026 (zaaknummer 815246).	-176							

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	5							
080103 Energietransitie								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2026 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat de beoogde dekking voorafgaand aan de beschikkingen van deze achtste openstelling geregeld is. Voor meer informatie verwijzen we u naar onze eerder verzonden brief d.d.3 maart 2026 (zaaknummer 815246).	-432							
999999 Ambtelijke inzet								
Indexering contract dienstverlening PIOFACH aan RUD	92		79		80		80	
960101 Personeel								
Sinds 1 februari 2025 hebben we een deel van de werkzaamheden in eigen beheer genomen op een aantal steunpunten en de NCV en Sluis Veere. Voor de overige locaties hebben we inmiddels opdracht verleend aan een extern schoonmaakbedrijf. Voor het deel in eigen beheer is extra inzet nodig. We hebben in het jaar 2025 een pilot gedraaid en dit is bij alle partijen goed bevallen. Zodoende willen we de pilot structureel voortzetten.	82		82		82		82	
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	2							
Indexering contract dienstverlening PIOFACH aan RUD	29		84		25		25	
960102 Huisvesting en facilitaire zaken								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	11		8		8		9	
960103 ICT								
Wijzigingen onder de € 100.000 worden niet separaat toegelicht.	12		11		11		11	
Bijstelling bijdrage voor IPO BIJ12 GBO nav vastgestelde IPO Begroting 2026	-65		-65		-65		-65	
Indexering contract dienstverlening PIOFACH aan RUD	78		78		80		77	

X € 1.000	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
960104 Overige overhead								
Indexering contract dienstverlening PIOFACH aan RUD	40	241	44	285	33	218	30	212
Bestemmingsreserve								
In de Najaarsnota 2025 is het investeringskrediet voor de rondweg Biggekerke geformaliseerd. Hierin was nog geen rekening gehouden met de aanleg van een bushalte. Deze lasten waren daarom niet meegenomen in het origineel krediet. Aangezien het vanuit efficiëntie wenselijk is de werkzaamheden tegelijk uit te voeren, stellen wij voor het krediet voor de rondweg Biggekerke op te hogen. We hebben hiervoor dekking binnen onze bestaande functionele budgetten. We voegen de middelen toe aan de dekkingsreserve wegeninvesteringen, waaruit we de afschrijvingslasten dekken met ingang van 2027.	250			16		16		17
In 2022 is bestuurlijk toegezegd dat de Provincie een subsidiebedrag reserveert ten behoeve van de ontwikkeling van het stationsgebied Goes als hub, conform hoogte en voorwaarden uit de Subsidieregeling Mobiliteithubs. Gemeente Goes geeft aan in 2027 over te kunnen gaan tot definitieve subsidieaanvraag en in 2028 van start te gaan met de werkzaamheden. Hiervoor is €500.000,- gereserveerd aan maximale subsidie vanaf 2028 voor de ontwikkelingen bij Stationsgebied Goes. Omdat uitvoering 2028 start wordt het budget naar 2028 verplaatst.	500					500		
Naar aanleiding van de geactualiseerde meerjarenkostenraming van het Natuurpakket Westerschelde (NPW), vindt er een budgettair neutrale herschikking plaats over de resterende meerjarige uitvoerings- en monitoringsperiode(2026-2035).		-6.433		2.339		6.149		-141
Totaal budgettair neutraal effect	-5.011	-5.011	3.134	3.134	7.187	7.187	115	115

COLOFON

Uitgave

Provincie Zeeland

Fotografie

www.beeldbank.zeeland.nl, Ria Overbeeke

Bezoekadres

Provinciehuis, Abdij 6
4331 BK Middelburg

Contact

provincie@zeeland.nl

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 14 april 2026

